

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Ναυτικά Πάστρα, Αρχειακή Περιγραφή, Ταξινόμηση, Τεκμηρίωση(καλλιτεχνικό
αρχείο ΕΜΣΤ) & Ζωή και Έργο της Καλλιτέχνιδος**

Υποψήφιος: Κερασίδης Χρήστος (Β2018072)

Επιβλέπων: Παυλογιάννης Ονούφριος-Σπυρίδων (ΕΔΙΠ)

Κέρκυρα

2023-2024

**Ναυσικά Πάστρα, Αρχειακή Περιγραφή, Ταξινόμηση,
Τεκμηρίωση(καλλιτεχνικό αρχείο ΕΜΣΤ) & Ζωή και Έργο
της Καλλιτέχνης**

Η πτυχιακή εργασία εγκρίθηκε από :

ΕΔΙΠ Παυλογιάννης Ονούφριος – Σπυρίδων ως επιβλέπων

Αναπληρωτής Καθηγητής Δρακάκης Μανόλης ως μέλος της επιτροπής

Υπεύθυνη Δήλωση

Με το παρόν κείμενο βεβαιώνω ότι ο κάτωθι υπογράφων είμαι συγγραφέας της παρούσης πτυχιακής εργασίας, η οποία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των απαιτήσεων του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας του Ιόνιου Πανεπιστήμιου και η οποία παραδόθηκε, μετά από έγκριση του επιβλέποντος καθηγητή μου, σε έντυπη και ψηφιακή μορφή στη Γραμματεία του Τμήματος. Επίσης δηλώνω πως κάθε πηγή που χρησιμοποίησα (βιβλιογραφία, αρθρογραφία), για την υποστήριξη των υποθέσεων της μελέτης και της ερευνάς μου, είναι πλήρως συμβατή με τα ακολουθούμενα επιστημονικά πρότυπα και, επιπλέον, αναφέρεται ρητά, υπό μορφή αναφοράς-παραπομπής.

Επώνυμο	Κερασίδης
Όνομα	Χρήστος
Αριθμός Μητρώου	B2018072
Ημερομηνία	10 Ιανουαρίου 2024
Υπογραφή	

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω την ειλικρινή μου ευγνωμοσύνη στους παρακάτω ανθρώπους και φορείς που με στήριξαν καθ' όλη την διάρκεια εκπόνησης της πτυχιακής μου εργασίας. Είμαι βαθύτατα ευγνώμων στον επιβλέποντα καθηγητή μου, Ονούφριο- Σπυρίδωνα Παυλογιάννη, για την καθοδήγηση και τη συνεχή υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια της ερευνητικής διαδικασίας. Η εμπειρογνωμοσύνη του, η εποικοδομητική ανατροφοδότηση και η ενθάρρυνσή του ήταν καθοριστικές για τη διαμόρφωση της πορείας αυτής της διατριβής. Θα ήθελα επίσης να εκφράσω την εκτίμησή μου στο μέλος της επιτροπής της διατριβής μου, Μανόλη Δρακάκη, για τα διορατικά σχόλια και την επιστημονική συμβολή του. Οι διαφορετικές οπτικές και οι αρχειακές του γνώσεις εμπλούτισαν την ποιότητα της παρούσας εργασίας. Θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου και τους φίλους μου, που μου συμπαραστάθηκαν με ακλόνητη υποστήριξη και κατανόηση κατά τη διάρκεια των σκαμπανεβασμάτων αυτού του ακαδημαϊκού ταξιδιού και εκφράζω τη βαθύτατη εκτίμησή μου. Η ενθάρρυνσή σας τροφοδότησε την επιμονή μου. Ευχαριστώ το Ιόνιο Πανεπιστήμιο για την παροχή των απαραίτητων πόρων, εγκαταστάσεων και ενός ευνοϊκού ακαδημαϊκού περιβάλλοντος που διευκόλυνε την ερευνητική διαδικασία. Είμαι επίσης ευγνώμων και στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης για την πρόθυμη συναίνεση αναπαραγωγής του Δελτίου Αρχειακής Περιγραφής της καλλιτέχνης. Εκφράζω τις θερμές μου ευχαριστίες σε οποιονδήποτε άλλον έπαιξε ρόλο σε αυτή την ακαδημαϊκή προσπάθεια, είτε μέσω πνευματικών συζητήσεων, συναισθηματικής υποστήριξης ή πρακτικής βοήθειας.

Κλείνοντας, η επιτυχής ολοκλήρωση αυτής της διατριβής δεν θα ήταν δυνατή χωρίς τις συλλογικές προσπάθειες αυτών των ατόμων και φορέων. Η συμβολή τους ήταν ανεκτίμητη και εκτιμώ πραγματικά την υποστήριξή τους.

Κερασίδης Χρήστος

Περίληψη:

Η παρούσα διατριβή διερευνά την πολύπλοκη διασταύρωση της αρχειακής διαχείρισης και της βιογραφικής απεικόνισης ενός σύγχρονου καλλιτέχνη. Με έμφαση στη ζωή και τις δημιουργίες της Ναυσικάς Πάστρα, μιας γνωστής προσωπικότητας της ελληνικής και ευρωπαϊκής Σύγχρονης Τέχνης. Η μελέτη αποσκοπεί στη βελτίωση της κατανόησης του τρόπου με τον οποίο οι αρχειακές τεχνικές αποτυπώνουν τις σύνθετες πτυχές της κληρονομιάς ενός καλλιτέχνη. Μέσω μιας ενδελεχούς ανάλυσης των περιγραφικών μεθοδολογιών και των αρχειακών προτύπων, η έρευνα προσπαθεί να παράγει μια εξελιγμένη και κατανοητή αρχειακή περιγραφή που ενισχύει την ιστορία της ζωής και της καλλιτεχνικής συνεισφοράς του καλλιτέχνη, ενώ ταυτόχρονα διασφαλίζει τα τεκμήριά του. Η παρούσα πτυχιακή εργασία διασφαλίζει επίσης τις παραμέτρους της αρχειακής περιγραφής και την παρουσία του καλλιτέχνη. Η μελέτη εξετάζει επίσης τον τρόπο με τον οποίο τα συστήματα πρόσβασης στα αρχεία αλλάζουν, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις των χρηστών και τις τεχνικές εξελίξεις, ώστε να διευκολύνεται η εξερεύνηση και η ανάκτηση αρχειακού υλικού.

Συμπερασματικά, η παρούσα διατριβή συμβάλλει στην επιστημονική συζήτηση για την περιγραφή αρχείων, ενώ παράλληλα λειτουργεί ως ένα χρήσιμο εγχειρίδιο για αρχειονόμους, επιμελητές και οργανισμούς που ασχολούνται με τη διατήρηση της κληρονομιάς των σύγχρονων καλλιτεχνών. Η μελέτη συμβάλλει σε μια πιο εμπεριστατωμένη και δυναμική μέθοδο καταγραφής και διάδοσης της δημιουργικής κληρονομιάς της εποχής μας, συνδυάζοντας την αρχειακή θεωρία με τη βιογραφία της Ναυσικάς Πάστρα.

Λέξεις - κλειδιά: ΔΙΠΑΠ, Σύγχρονη Τέχνη, Γυναίκες στη Τέχνη, Ναυσικά Πάστρα, Διαχείριση Αρχείου, Ερευνητικές Ανάγκες

Abstract:

This thesis explores the complex intersection of archival description and biographical representation of a contemporary artist. With a focus on the life and creations of Nausica Pastra, a well-known figure in Greek and European Contemporary Art. The study aims to improve our understanding of how archival techniques capture the complex aspects of an artist's legacy. Through a thorough analysis of descriptive methodologies and archival standards, the research seeks to produce a sophisticated and comprehensible archival description that enhances the story of the artist's life and artistic contributions, while safeguarding the artist's documentary evidence. This thesis also safeguards the parameters of the archival description and the artist's estate. The study also examines how archival access systems are changing, taking into account user requirements and technical developments to facilitate the exploration and retrieval of archival material.

In conclusion, this thesis contributes to the scientific debate on archival description, while serving as a useful handbook for archivists, curators and organizations involved in the preservation of the heritage of contemporary artists. The study contributes to a more thorough and dynamic method of recording and disseminating the creative heritage of our time by combining archival theory with Nausica Pastra's biography.

Keywords: ISAD, Contemporary Art, Women in Arts, Nausica Pastra, Archival Management, Researcher's Needs

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	4
Περίληψη:	5
Abstract:	6
Εισαγωγή- Προλεγόμενα.....	8
Κεφάλαιο 1 : Αρχειακή Ταξινόμηση , Τεκμηρίωση και Περιγραφή.....	10
1.1 Εισαγωγή.....	10
1.2 Αρχειακή Ταξινόμηση.....	10
1.2.1 Ταξινόμηση τεκμηρίων στο αρχείο της Ναυσικής Πάστρα	12
1.3 Αρχειακή Τεκμηρίωση	14
1.3.1 Τεκμηρίωση του αρχείου της Ναυσικής Πάστρα	15
1.4 Αρχειακή Περιγραφή	16
1.4.1 Αρχειακή Περιγραφή του αρχείου της Ναυσικής Πάστρα.....	18
Κεφάλαιο 2: Ζωή και Έργο της Ναυσικής Πάστρα	19
2.1 Εισαγωγή.....	19
2.2 Ζωή	19
2.3 Έργο.....	21
Κεφάλαιο 3: ΔΕΛΤΙΟ ΑΡΧΕΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ	23
Συμπεράσματα- Επίλογος	41
Βιβλιογραφία	42

Εισαγωγή- Προλεγόμενα

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία πραγματεύεται την αρχειακή περιουσία και την σημαντικότητα της για την ζωή ενός καλλιτέχνη καθώς τα απτά τεκμήρια διασφαλίζουν την κληρονομιά και το έργο του στο πέρασμα του χρόνου. Διεκπεραιώνοντας την πρακτική μου άσκηση στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης ήρθα σε επαφή με το καλλιτεχνικό αρχείο του μουσείου που φιλοξενεί ένα θησαυρό τεκμηρίων (έργων τέχνης) πολλών σπουδαίων καλλιτεχνών που αφηγούνται την ιστορία και την καλλιτεχνική διαδρομή που χάραξε ο καθένας από αυτούς. Το αρχείο της Ναυσικάς Πάστρα με μαγνήτισε λόγω του όγκου, του περιεχομένου και της προσέγγισης της καλλιτέχνης. Στον τομέα της επιστήμης της πληροφορίας και της επιστήμης της τέχνης η δημιουργία αρχειακής περιγραφής και η βιογραφία της καλλιτέχνης είναι ένα κομβικό σημείο που συμπεριλαμβάνει την ουσία της ζωής και του έργου της. Επομένως, ήθελα να εκπονήσω την πτυχιακή μου εργασία για το αρχείο της και την ζωή της, ώστε να δώσω με τον δικό μου τρόπο ξανά ζωή στην κληρονομιά που άφησε.

Σκοπός της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας είναι η ανάδειξη ενός πολύ σημαντικού αρχείου για την Σύγχρονη Τέχνη στην Ελλάδα και επειδή το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης μου επέτρεψε την αναπαραγωγή και τη χρησιμοποίηση του Δελτίου Αρχειακής Περιγραφής άδραξα την ευκαιρία για κάτι πρωτότυπο διότι παντρεύει την αρχειονομία και την μουσειολογία με έναν τρόπο που είναι ιδεατός. Ταυτόχρονα, η ανάδειξη της ζωής και του έργου της καλλιτέχνης προσφέρει ένα αφηγητικό νήμα το οποίο υφαίνεται μέσα από τον αρχειακό ιστό, δίνοντας έτσι βάθος και μία ανθρώπινη διάσταση στα τεκμήρια του αρχείου. Η Ναυσικά Πάστρα κατέχει μια εξέχουσα θέση στο τοπίο της σύγχρονης τέχνης στην χώρα μας. Είναι γνωστή για τη γλυπτική της και το πάντρεμα σχημάτων που της έδωσαν βραβείο ευρεσιτεχνίας, για το φεμινιστικό της στίγμα και έργο καθώς και την σπουδαία πορεία της στα καλλιτεχνικά δρώμενα της Γαλλίας κατά τις δεκαετίες 1970 και 1980. Αξίζει να σημειωθεί εδώ, ότι η πρώτη ταξινόμηση σε χρονολογικό και θεματικό ταυτόχρονα εύρος στάθηκε πολύ χρήσιμο στο στήσιμο μιας αρχειακής και μουσειακής έκθεσης που λάμβανε χώρα στο μουσείο με τίτλο “Συμβιοτικά”. Η καθοδήγηση μου και οι συμβουλές μου ως το άτομο με την μεγαλύτερη τριβή στο αρχείο επικούρησε την ερευνητική ομάδα και τους επιμελητές στην τελική απόφαση για τα τεκμήρια που θα χρησιμοποιούνταν στην έκθεση.

Μελετώντας το αρχείο της δημιουργήθηκαν αρκετά ερωτήματα στο μυαλό μου. Πώς μπορούν οι αρχειακές πρακτικές να προσαρμοστούν στην ορθή περιγραφή τεκμηρίων τέχνης; Πώς γίνεται η περιήγηση στην πολυπλοκότητα της αναπαράστασης μιας καλλιτεχνικής κληρονομιάς η οποία εξελίσσεται και ίσως δεν ολοκληρωθεί ποτέ λόγω του όγκου και της έλλειψης τεκμηρίων;

Η παρούσα διατριβή ξεκινά με την αρχειακή μεθοδολογία εστιάζοντας στην συνεισφορά της Ναυσικάς Πάστρα που βρίσκεται στο πρώτο κεφάλαιο. Η διερεύνηση καθοδηγείται από το πρότυπο βιβλιογραφικής αναγραφής του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης. Η μελέτη και καταγραφή δημιούργησε ένα ισχυρό αρχειακό θεμέλιο που υπερβαίνει την συμβατική καταγραφή σε χαρτί. Η έρευνα μου στο συγκεκριμένο αρχειακό υλικό έγινε

με την συνεργασία και την εποπτεία αρχειονόμου και ιστορικού τέχνης. Σκοπός της καταγραφής ήταν όχι μόνο η καταγραφή αλλά και η βέλτιστη κατανόηση του έργου της Ναυσικάς Πάστρα θέλοντας να προάγει την καλλιτεχνική της εξέλιξη. Υπήρχαν στην αρχή αρκετές δυσκολίες ως προς την ταξινόμηση και τεκμηρίωση των αρχειακών υλικών, επειδή υπήρχαν πολλές φωτοτυπικές ανατυπώσεις των ήδη υπαρχόντων πρωτότυπων τεκμηρίων τα οποία η καλλιτέχνης τα έστειλε στο μουσείο ταξινομημένα θεματικά.

Έπειτα στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην ζωή και το έργο της Πάστρα, το οποίο εκτίνεται σε πέντε (5) δεκαετίες όντας ενεργότερη την περίοδο 1970-1990. Η ζωή της ξεκινά στην Καλαμάτα το 1921 και το 2011 άφησε την τελευταία της πνοή στην Αθήνα. Το έργο που άφησε πίσω της είναι ευρύ και διακρίνεται από διάφορες καλλιτεχνικές περιόδους. Ο γάμος της με τον Εμμανουήλ Μαυρομάτη που και ο ίδιος είναι διακεκριμένος ιστορικός και κριτικός τέχνης φαίνεται να έπαιξε σπουδαίο ρόλο στη πορεία της και στη διασφάλιση του αρχειακού υλικού και στην συνέχιση δημιουργίας εκθέσεων ακόμη και μετά τον θάνατο της με την επιμέλεια και την επίβλεψη του. Στο δεύτερο μέρος της πτυχιακής εργασίας θα αναλυθεί το έργο και οι καλλιτεχνικές της επιρροές και τα κατορθώματά της στον χώρο της τέχνης. Μια αδυναμία της συγκεκριμένης διατριβής είναι οι λεπτομέρειες για την ζωή της λόγω της αρκετά περιορισμένης βιβλιογραφίας που υπάρχει online και της μικρής απήχησης που έχουν δυστυχώς οι περισσότεροι Έλληνες σύγχρονοι καλλιτέχνες. Οι γνώσεις μου πάνω στην καλλιτέχνηδα είναι τελείως εμπειρική από την αρχειακή εντριβή μου και την παρατήρηση του κάθε ενός τεκμηρίου.

Στο τρίτο κεφάλαιο υπάρχει αυτούσιο το δελτίο αρχειακής περιγραφής (ΔΙΠΑΠ) όπου εκπόνησα κατά την διάρκεια της πρακτικής μου εξάσκησης. Η μέθοδος που ακολουθήθηκε ήταν η εύκολη και γρήγορη πρόσβαση των τεκμηρίων από μελλοντικούς ερευνητές και επιμελητές. Η τρόποι ταξινόμησης έγιναν με δική μου πρωτοβουλία η οποία συμφωνήθηκε με την αρχειονόμο που επέβλεπε την εξέλιξη της καταγραφής και τεκμηρίωσης του αρχειακού υλικού. Τα τεκμήρια που υπήρχαν κατά κύριο λόγο ήταν αποκόμματα εφημερίδων και περιοδικών, δελτία τύπου εκθέσεων, φωτοτυπικές ανατυπώσεις καταλόγων που βρίσκονται έργα της καθώς και λίγα τρίπτυχα φυλλάδια από ατομικές και ομαδικές εκθέσεις της Ναυσικάς Πάστρα. Η κατάσταση ορισμένων τεκμηρίων ήταν σε αρκετά κακή κατάσταση και έρχονταν συντήρησης πράγμα το οποίο έχω σημειώσει για την ευκολότερη εύρεση τους. Επιπλέον, σημείωσα τα τεκμήρια τα οποία δεν χωρούσαν στο αρχειακό κουτί λόγω μεγέθους, ώστε να μην υπάρξει οποιουδήποτε είδους σύγχυση. Αν και το ΔΙΠΑΠ, δεν το είχα διδαχθεί κατά την διάρκεια των σπουδών μου (εντάχθηκε στο πρόγραμμα σπουδών του 2019 και το έτος εισαγωγής μου ήταν το 2018) ήταν κάτι το οποίο μου άρεσε σαν αντικείμενο ασχολίας.

Καθώς ξεκινάμε πλέον αυτό το ταξίδι στην αρχειακή περιγραφή, ταξινόμηση και τεκμηρίωση και στην βιογραφική εξερεύνηση, στόχος μου είναι να μην υπάρξει μονάχα ακαδημαϊκή συζήτηση γύρω από την αρχειοθέτηση τεκμηρίων σύγχρονης τέχνης, αλλά και να προταθούν πρακτικές ιδέες για αρχειονόμους, ιστορικούς τέχνης και ιδρύματα που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη διατήρηση της κληρονομιάς ενός καλλιτέχνη οποιασδήποτε καλλιτεχνικής σχολής. Μέσω της διατριβής μου, σκοπός μου είναι να ξετυλίξω τα στρώματα της αφήγησης της Ναυσικάς Πάστρα και με αυτόν τον τρόπο να δώσω την ευκαιρία να κατανοηθεί η σχέση μεταξύ τέχνης – αρχείου ενός δημιουργικού πνεύματος που θα μείνει ζωντανό στο πέρασμα των χρόνων.

Κεφάλαιο 1 : Αρχειακή Ταξινόμηση , Τεκμηρίωση και Περιγραφή

1.1 Εισαγωγή

Στο παρακάτω κεφάλαιο θα αναλυθεί η αρχειακή ταξινόμηση , τεκμηρίωση και περιγραφή σε ευρύ πλαίσιο με την ορολογία και βήματα που απαιτεί η κάθε διαδικασία. Έπειτα, στην υπό-ενότητα του κάθε όρου θα αναφέρω και την εμπειρική μου μέθοδο κατά την διάρκεια της ενασχόλησης μου με το αρχείο της Ναυσικής Πάστρα. Το κάθε βήμα προσαρμόστηκε στις ανάγκες του μουσείου και δεν ακολουθήθηκε πιστά το κάθε βήμα που προβλέπει ο κάθε όρος. Αυτό έγινε γιατί το συγκεκριμένο αρχείο είναι καλλιτεχνικού περιεχομένου και η ταξινόμηση, τεκμηρίωση και περιγραφή διαφοροποιείται για τον λόγο ότι σκοπός της περιγραφής είναι η γρήγορη πρόσβαση στα τεκμήρια και η προληπτική ή η άμεση, εκεί που χρειάζεται, συντήρηση τους. Έχοντας ως γνώμονα το πάντρεμα και των τριών πεδίων που πραγματεύεται το τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας, η διατριβή μου σκοπεύει να αποδείξει την άρρηκτη σύνδεση τους.

1.2 Αρχειακή Ταξινόμηση

Η αρχειακή ταξινόμηση (sorting) ενός αρχείου είναι μια από τις πιο συνηθισμένες τεχνικές επεξεργασίας του. Περιλαμβάνει την οργάνωση και την κατηγοριοποίηση των τεκμηρίων με σκοπό την εύκολη διαχείριση, ανάκτηση και πρόσβαση σε αυτό. Είναι μια διαδικασία που απαιτεί αρκετό χρόνο για να υλοποιηθεί. Υπάρχουν αρκετοί τρόποι ταξινόμησης των τεκμηρίων και ο κάθε φορέας έχει τη δική του μέθοδο. Σε περίπτωση μεγάλου όγκου αρχείου η ταξινόμηση συνηθίζεται να γίνεται τμηματικά και έπειτα γίνεται η συν-ταξινόμηση δηλαδή η συνένωση δύο ή και παραπάνω τμημάτων ενός αρχείου.[0]

Στόχος της αρχειακής ταξινόμησης είναι η παροχή πληροφοριών για την εσωτερική δομή, την τάξη και το σύστημα ταξινόμησης της ενότητας περιγραφής. Ο αρχειονόμος πρέπει να σημειώσει τον τρόπο που επεξεργάστηκε τα τεκμήρια ενός φυσικού αρχείου, ενώ για τα ηλεκτρονικά αρχεία συνήθως δίνονται πληροφορίες για τον τρόπο σχεδιασμού του συστήματος ταξινόμησης. Σκοπεύει στην δημιουργία μιας δομημένης διάταξης που πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του κάθε αρχειακού υλικού, επιτρέποντας τους αρχειονόμους και τους ερευνητές των αρχείων να έχουν άμεση, αποτελεσματική και χωρίς δυσκολία περιήγηση.[0]

Ταξινομώνοντας ένα αρχείο, πρέπει ο αρχειονόμος να λάβει υπόψη του μερικές αρχές και πτυχές για την αποτελεσματικότερη ταξινόμηση. Η προέλευση, την οποία ο αρχειονόμος πρέπει να διατηρήσει και να οργανώσει το αρχείο του βάσει των σχέσεων που προκύπτουν μεταξύ των τεκμηρίων που ενδεχομένως προέρχονται από το ίδιο πρόσωπο ή οργανισμό, με

αυτό επιτυγχάνεται η διατήρηση των εγγενών σχέσεων μεταξύ των τεκμηρίων και διατηρεί το αρχείο αυθεντικό και νοηματικά αναλλοίωτο. Ο σεβασμός των τεκμηρίων πρέπει να διέπει τις αρχές ενός αρχειονόμου και θα πρέπει να τα αντιμετωπίζει ως μια μοναδική οντότητα που συμβάλλει στην δημιουργία του αρχειακού συνόλου.

Εκτός από αυτά ο αρχειονόμος πρέπει να χρησιμοποιεί και την λειτουργική ή θεματική ταξινόμηση. Δηλαδή, έχει την δυνατότητα να χωρίσει το αρχείο σε κατηγορίες που συμβάλλουν στην ορθή λειτουργία και εξυπηρέτηση του χρήστη καθώς και να ορίσει ορισμένα θέματα σε κάθε αρχειακό επίπεδο επιτρέποντας έτσι, την πρόσβαση και ανά θεματική κατηγορία του αρχείου. Στην ταξινόμηση χρησιμοποιείται συχνά και η ιεραρχική δομή. Υπάρχουν δηλαδή επίπεδα, το ανώτερο επίπεδο συνήθως περιέχει ομάδες τεκμηρίων που διαιρούνται σε σειρές και σε δεύτερο, τρίτο επίπεδο αναλόγως την έκταση και το είδος των τεκμηρίων. Με αυτό τον τρόπο υπάρχει μια πιο βαθιά διαχείριση και αναζήτηση από τους αρχειονόμους και τους χρήστες που ερευνούν το αρχείο.

Η κωδικοποίηση και η ευρετηρίαση των αρχείων είναι ένα σημαντικό κομμάτι της αρχειακής ταξινόμησης. Βοηθούν στην άμεση ανάκτηση τεκμηρίων αναζητώντας όρους ή και λέξεις – κλειδιά. Η χρήση ενός ελεγχόμενου λεξιλογίου δημιουργεί ένα τυποποιημένο ευρετήριο και βοηθά σε μια εύπεπτη αναζήτηση. Ο αρχειονόμος πρέπει να ακολουθεί τα απαραίτητα πρότυπα και τις κατευθυντήριες γραμμές που παρέχει το Διεθνές Συμβούλιο Αρχείων (ICA) ή κάποιος εθνικός αρχειακός φορέας. Η χρήση προτύπων βοηθά στη συνοχή και την διαλειτουργικότητα στην αρχειακή περιγραφή καθώς και στην ομογενοποίηση της αρχειακής ταξινόμησης σε παγκόσμιο ή έστω εγχώριο επίπεδο.

Η ταξινόμηση μπορεί να γίνει και με διανοητικό τρόπο που να καλύπτει τις ανάγκες του εκάστοτε φυσικού ή νομικού προσώπου που το παρήγαγε. Σκοπός της διανοητικής ταξινόμησης είναι η βέλτιστη αξιοποίηση της πληροφορίας που πρέπει να ανταποκρίνεται στον πρόσωπο ή τον οργανισμό που το διαθέτει, λαμβάνοντας υπόψη την δραστηριότητα και την χρήση του αρχειακού υλικού. Οι οδηγίες ταξινόμησης μπορεί να δοθούν από τους ίδιους τους παραγωγούς, επομένως η έρευνα μπορεί να αρχίσει και πριν την πρόσκτηση και ταξινόμηση του αρχείου.[0]

Κατά την διάρκεια ταξινόμησης που είναι η πρώτη επαφή με το αρχειακό υλικό, ο αρχειονόμος πρέπει να αναλογιστεί και την φυσική κατάσταση των τεκμηρίων και να σημειώσει τις ανάγκες προληπτικής ή άμεσης συντήρησης, εάν αυτό είναι απαραίτητο. Η συντήρηση οποιουδήποτε είδους (προληπτική, άμεση) αφορά την παράταση του χρόνου ζωής των τεκμηρίων. Η πολιτική διατήρησης πρέπει να οριστεί από κάθε φορέα που ασχολείται με τεκμήρια που αποτελούν μέρος της πολιτισμικής κληρονομιάς ενός τόπου ή μιας εποχής. Βασικό μέλημα του αρχειονόμου είναι μια οικονομική αλλά συνάμα αποτελεσματική συντήρηση για την επιβράδυνση της φθοράς ή τον κίνδυνο ολικής καταστροφής πολύτιμων τεκμηρίων.[0] Για αυτό, κατά την διάρκεια ταξινόμησης καλό είναι να γίνεται έλεγχος της κατάστασης των αντικειμένων και να τοποθετούνται σε αντί-όξινες θήκες και να αφαιρείται το οποιοδήποτε μεταλλικό αντικείμενο (κλιπ συρραπτικού) για την βέλτιστη διατήρηση του χαρτώου υλικού. Μια λύση αρκετά οικονομική και αποτελεσματική για την διάσωση των φυσικών αρχείων. Όσα τεκμήρια, από την άλλη, απαιτούν άμεση συντήρηση ο αρχειονόμος, χωρίς την επέμβαση του ίδιου λόγω έλλειψης γνώσεων συντήρησης, πρέπει να απευθυνθεί σε συντηρητή για την ασφαλή διατήρηση του. Η συντήρηση συνεπώς, πρέπει να γίνεται άμεσα και ο αρχειονόμος είναι υποχρεωμένος να προστατεύσει την κληρονομιά και την αξία του κάθε τεκμηρίου, ταξινομώντας τα τεκμήρια που χρειάζονται άμεση συντήρηση νοητά για να μην υπάρξει σύγχυση του περιεχομένου και της αρχικής ευρετηρίασης του αρχείου.

Συμπερασματικά, με την χρήση της αρχειακής ταξινόμησης, οι αρχειονόμοι έχουν ως στόχο την διατήρηση της αυθεντικότητας και ακεραιότητας των τεκμηρίων και του

ευρύτερου αρχείου, στη διευκόλυνση της διαχείρισης των αρχειακών συλλογών και στην εύκολη και άμεση πρόσβαση των ερευνητών/ χρηστών και των ίδιων στο υλικό με έναν ουσιαστικό και γρήγορο τρόπο αναζήτησης τους σε αυτό. Η συντήρηση προληπτικά και άμεσα πρέπει να μην παραλείπεται και να υπερτονίζεται στους χρήστες ο τρόπος έρευνας των χρηστών για την πρόληψη κάποιας φθοράς ή καταστροφής τεκμηρίων.

1.2.1 Ταξινόμηση τεκμηρίων στο αρχείο της Ναυσικάς Πάστρα

Στην ταξινόμηση του αρχείου της Ναυσικάς Πάστρα ακολουθήθηκε το πρότυπο που ορίζει το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης. Το αρχείο βρισκόταν στο αποθετήριο της βιβλιοθήκης του μουσείου χωρίς κάποια ταξινόμηση ή τεκμηρίωση από επιμελητές. Οι δύο κούτες που βρισκόταν το αρχείο δεν ήταν κατάλληλες για την συντήρηση του υλικού του αρχείου, καθώς το φόρτο εργασίας του προσωπικού της βιβλιοθήκης δεν ευνοεί την ταξινόμηση αρχείου τέτοιου όγκου.

Κατά την διάρκεια ενασχόλησης μου με το καλλιτεχνικό αρχείο της Ναυσικάς Πάστρα συνάντησα αρκετές δυσκολίες στην ταξινόμηση και συντήρηση των τεκμηρίων. Ο όγκος ήταν αρκετά μεγάλος και η κατάσταση αρκετών τεκμηρίων που ήταν πρωτότυπα αποκόμματα βρισκόταν σε κίνδυνο μη ανατρέψιμης φθοράς. Η αρχική ταξινόμηση που έγινε ήταν χρονολογική ώστε να δημιουργηθεί μια πρώτη εικόνα για την περαιτέρω ταξινόμηση.

Στην αρχή της επαφής μου με τεκμήρια ξεκίνησα να ερευνώ σε πρώτο στάδιο τις ημερομηνίες και την χρονολογία τους και να τα καταγράφω. Αυτό αποσκοπεί στην ευκολότερη πρόσβαση και μου επέτρεψε να αποφασίσω τον τρόπο ταξινόμησης, διότι ο όγκος του αρχείου για καλλιτέχνη ήταν αρκετά μεγάλος. Ακολούθησε η προληπτική συντήρηση των τεκμηρίων και η σημείωση αυτών που χρειάζονται συντήρηση άμεσα από το αντίστοιχο τμήμα του οργανισμού. Η πολιτική προληπτικής συντήρησης του υλικού του μουσείου προβλέπει την αφαίρεση των μεταλλικών συνδετήρων και συρμάτων με αποσυρραπτικό και όπου απαιτείται έγινε συρραφή με ειδικά αντί-όξινους συνδετήρες. Ακολούθησε η τοποθέτηση του χαρτώου υλικού και των φωτογραφιών σε ειδικούς αντί-όξινους φακέλους, διότι το οξυγόνο αλλοιώνει το χαρτί και τις φωτογραφίες (πόσο μάλλον τις συγκεκριμένες που τυπώθηκαν αρκετά χρόνια πριν). Αξίζει να σημειωθεί ότι, τα τεκμήρια τα οποία δεν ήταν σε μέγεθος που χωρούσαν στο πρώτο κουτί αποθήκευσης ήταν διπλωμένα, πράγμα το οποίο αλλοιώνει το χαρτί με το πέρασμα το χρόνου. Αυτό που έκανα για τα συγκεκριμένα αρχειακά αντικείμενα ήταν να τα ξεδιπλώσω και τα τοποθετήσω σε φακέλους αποθήκευσης του μεγέθους τους ώστε να αποφευχθεί η ενδεχόμενη φθορά τους. Τα οποία στο τέλος της διαδικασίας ταξινόμησης, τεκμηρίωσης και περιγραφής του αρχείου τοποθετήθηκαν σε αντί-όξινα κουτιά αποθήκευσης για την μακροβιότερη διατήρησή τους.

Μετά από την προληπτική συντήρηση του υλικού και χωρίς ρίσκο φθοράς ή καταστροφής κάποιου αρχειακού αντικειμένου ξεκίνησε η πιο λεπτομερής ταξινόμηση. Αρχικά, παρατήρησα ότι υπήρχαν μερικοί ήδη ταξινομημένοι και τεκμηριωμένοι φάκελοι από την ίδια την καλλιτέχνιδα και αποφάσισα να τους αφήσω αναλλοίωτους, επειδή θεώρησα νοηματικά πως και οι ίδιοι φάκελοι αποτελούν τεκμήριο για τον λόγο ότι υπάρχει ο γραφικός χαρακτήρας της Πάστρα. Άρα, έκανα την ταξινόμηση των υπόλοιπων τεκμηρίων κατατάσσοντας τα σε κατηγορίες και χρονολογίες. Αποφασίσαμε με την επιβλέπουσα αρχειονόμο να γίνει μία μικτή ταξινόμηση με γνώμονα την χρονολογία που αναγράφεται πάνω στο κάθε τεκμήριο αλλά και θεματικά για να μην αλλοιωθεί και ο τρόπος ταξινόμησης της ίδιας της καλλιτέχνιδας.

Οι δυσκολίες που αντιμετώπισα στην ταξινόμηση των υπόλοιπων τεκμηρίων, δηλαδή αυτών που βρισκόντουσαν εκτός των φακέλων που επιμελήθηκε η ίδια η καλλιτέχνης ήταν αρκετές. Μετά την χρονολογική ταξινόμηση παρατήρησα ότι ένα μέρος από τα τεκμήρια ήταν ακριβώς τα ίδια σε φωτοτυπική ανατύπωση. Πήρα μια πρωτοβουλία σκεπτόμενος την διαφύλαξη των πρωτοτύπων να τοποθετήσω τις σύγχρονες φωτοτυπίες στους φακέλους που ήδη έχει ταξινομήσει η Ναυσικά Πάστρα, ώστε να μην υπάρχει επαφή με τα πρωτότυπα τεκμήρια και να υπάρχει άμεση πρόσβαση σε αυτά από τα αντίγραφά τους. Με αυτή τη σκέψη συμφώνησε και η αρχειονόμος που επέβλεπε την πορεία μου και το θεωρήσαμε καλή ιδέα για την προστασία και την ελάχιστη φθορά των παλαιότερων σε ηλικία αντικειμένων. Οι υπόλοιπες φωτοτυπικές ανατυπώσεις που δεν υπήρχαν πρωτότυπες, ταξινομήθηκαν βάσει θέματος και έπειτα τοποθετήθηκαν χρονολογικά μέσα στο αρχείο. Όσα τεκμήρια δεν είχαν κάποια ένδειξη χρονολογίας ταξινομήθηκαν μόνο θεματικά.

Η δομή του αρχείου κρατήθηκε σε απλό μοτίβο. Χωρίστηκε σε δύο αντί-όξινα κουτιά και όλο το αρχείο αγγίζει τα τρία επίπεδα. Το πρώτο επίπεδο ήταν τα κουτιά που το ένα περιλαμβάνει τεκμήρια από τις χρονολογίες (1963-1979), (δημοσιεύσεις, δελτία τύπου, φωτοτυπικές ανατυπώσεις έργων, κ.α.) καθώς και δύο βιογραφικά της καλλιτέχνιδας. Στο δεύτερο επίπεδο βρίσκονται τα βιογραφικά και οι 3 υπό-φάκελοι χωρισμένοι χρονολογικά (1ος υπό-φάκελος: τεκμήρια από τα έτη 1963-1969, 2ος υπό-φάκελος: τεκμήρια από τα έτη 1970-1975 και ο 3ος υπό-φάκελος: τεκμήρια από τα έτη 1976-1979). Στο τρίτο επίπεδο των κουτιών βρίσκονται τα τεκμήρια κατηγοριοποιημένα θεματικά. Στο δεύτερο κουτί, δηλαδή πρώτο επίπεδο, περιλαμβάνει τεκμήρια από τις χρονολογίες (1980-2005), δημοσιεύσεις από τον ελληνικό και διεθνή Τύπο, κατάλογοι από ομαδικές εκθέσεις, αδημοσίευτα κείμενα, τεκμήρια εκθέσεων, κ.α. Το δεύτερο επίπεδο περιλαμβάνει πέντε υπό-φακέλους που είναι χωρισμένοι χρονολογικά και θεματικά (1ος υπό-φάκελος: τεκμήρια από τα έτη 1980-1989, 2ος υπό-φάκελος: τεκμήρια από τα έτη 1990-1999, 3ος υπό-φάκελος: τεκμήρια από τα έτη 2000-2005, 4ος υπό-φάκελος: Δημοσιεύσεις για το έργο της Πάστρα. Ξένα και ελληνικά περιοδικά τέχνης (φωτοτυπίες), 5ος υπό-φάκελος: κατάλογοι συμμετοχής ομαδικών εκθέσεων και κείμενα για το έργο της Ν.Πάστρα (αδημοσίευτα)). Κλείνοντας, το τρίτο επίπεδο περιέχει τα τεκμήρια ταξινομημένα χρονολογικά σε πρώτη φάση και θεματικά.

1.3 Αρχειακή Τεκμηρίωση

Η αρχειακή τεκμηρίωση είναι μια βασική διαδικασία μέσα από την οποία τα τεκμήρια οποιαδήποτε προέλευσης και φύσης περιγράφονται και διατίθενται προς το κοινό για έρευνα και χρήση. Σκοπεύει στη διασφάλιση και διατήρηση της αυθεντικότητας και ακεραιότητας των αρχείων και την αποτελεσματική αναζήτηση των τεκμηρίων. Αποτελεί ένα από τα θεμέλια της διατήρησης και της ανάδειξης της πολιτισμικής κληρονομιάς και βοηθά στην αποτελεσματική έρευνα και αναζήτηση της γνώσης.[0]

Τον συγκεκριμένο όρο τον γνωρίσαμε το 1984, από τον Larry Hackman και την Helen Samuels στο ετήσιο συνέδριο του Society of American Archivists. Η αρχειακή τεκμηρίωση σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με την αρχειακή θεωρία, μεθοδολογία και πρακτική. Από τις αρχές του 1990 η συγκεκριμένη ορολογία και στρατηγική έγινε αρκετά σημαντική στον αρχειακό κόσμο. Συμπληρώνει την αρχειακή θεωρία και πράξη και οδήγησε σε μια ωριμότερη προσέγγιση και επεξεργασία της ενασχόλησης των αρχείων κατά την διάρκεια της δεκαετίας του 1950. Η αρχειακή τεκμηρίωση είναι αρκετά βοηθητική στην αρχιτεκτονική του αρχειακού υλικού και είναι μια χρήσιμη μεθοδολογία για τους αρχειονόμους. [0]

Η στρατηγική της αρχειακής τεκμηρίωσης διακρίνεται από τέσσερα στάδια. Το πρώτο από τα τέσσερα είναι ότι θεωρείται ένα εργαλείο ανάλυσης. Με αυτή την μεθοδολογία λαμβάνοντας υπόψη την φύση και την πολυπλοκότητα ενός αρχείου. Σε αυτό το βήμα εξετάζονται τα αρχεία και η σημασία τους με μία κοινωνιολογική προσέγγιση και ερμηνεία. Σκοπεύει στην διατήρηση της σημαντικότητας των τεκμηρίων χωρίς την υποτίμηση ή υποβάθμιση τους από τους μελλοντικούς χρήστες και ερευνητές.

Το δεύτερο πεδίο που πραγματεύεται η αρχειακή τεκμηρίωση είναι η διεπιστημο-νική έρευνα ενός αρχείου. Η συνεργασία του αρχειονόμου με έναν ειδικευόμενο στον τύπο και είδος αρχείου (παράδειγμα: για νομικά τεκμήρια η συνεργασία με έναν νομικό) συνδράμει όχι μόνο στην ορθότερη και αποτελεσματικότερη αρχειακή τεκμηρίωση, αλλά και στις δημόσιες, στη διοίκηση και την πολιτική του οργανισμού που υπηρετεί ο αρχειονόμος. Οι δύσκολες αποφάσεις και οι αντιφάσεις που αντιμετωπίζει μόνος του ο αρχειονόμος πλέον μπορεί να βασιστεί και στην άποψη του ειδικευμένου συνεργάτη του. Αυτό καταρρίπτει την παραδοσιακή προσέγγιση του αρχείου.

Το τρίτο στάδιο της στρατηγικής της αρχειακής τεκμηρίωσης είναι η αναγνώριση των προβλημάτων και εμποδίων που διέπουν την ορθή τεκμηρίωση του αρχείου. Τα εμπόδια που προκύπτουν στην τεκμηρίωση είναι ο τεράστιος όγκος τεκμηρίων που ενδεχομένως να υπάρχει σε ένα αρχείο καθώς και η πολυπλοκότητα της φύσης του και της θεματολογίας του. Η επιστήμη της αρχειονομίας του 20ου αιώνα και οι εμπειρογνώμονες αυτού του κλάδου είχαν εντοπίσει προβλήματα παρόμοιου τύπου, αλλά λόγω της εξέλιξης της αρχειονομίας αυτά τα εμπόδια λήφθηκαν υπόψη των επιστημόνων. Ένα μεγάλο πρόβλημα επίσης, είναι ο μικρός αριθμός των αρχειονόμων σε σύγκριση με τον όγκο των αρχείων που βρίσκονται στον πλανήτη μας και αυτό καθιστά αδύνατη την τεκμηρίωση και ενασχόληση τους με όλη την ποσότητα τους. Η αρχειακή τεκμηρίωση και η εξέλιξη της τεχνολογίας όμως, αποσκοπούν στην επίλυση αυτού του προβλήματος με την άμεση ανάλυση και μέσω του προγραμματισμού.

Το τέταρτο και τελευταίο βήμα της αρχειακής τεκμηρίωσης είναι ότι χρειάζεται η διαμόρφωση ενός σχεδίου. Προβλέπει την προσπάθεια καθορισμού όσο πιο συγκεκριμένα

γίνεται και να είναι σχετική με την εκάστοτε πτυχή του αρχειακού υλικού. Ο αρχειονόμος πρέπει να λάβει υπόψη του το γεωγραφικό και κοινωνικό υπόβαθρο του σύγχρονου τρόπου ζωής πριν την οποιαδήποτε εξέταση του αρχείου.

Συμπερασματικά, η αρχειακή τεκμηρίωση είναι μια διαδικασία η οποία δεν πρέπει να παραληφθεί κατά την διάρκεια επεξεργασίας του αρχείου. Συμβάλλει στην διατήρηση, προστασία και ορθή αξιοποίηση των τεκμηρίων. Εξασφαλίζει την αυθεντικότητα του αρχειακού υλικού συμβάλλοντας έτσι στον πολιτιστικό πλούτο και στη μνήμη της ιστορίας. Διευκολύνει την πρόσβαση και αναζήτηση των ερευνητών και χρηστών των αρχείων. Στον ψηφιακό τομέα των αρχείων βοηθά στην αντιμετώπιση νέων προκλήσεων που προκύπτουν λόγω της ραγδαίας εξέλιξης της τεχνολογίας και της περιπλοκότητας του αρχειακού υλικού, προσαρμόζοντας τις διαδικασίες της τεκμηρίωσης βάσει των απαιτήσεων των νέων τεχνολογιών.

1.3.1 Τεκμηρίωση του αρχείου της Ναυσικάς Πάστρα

Η αρχειακή τεκμηρίωση του καλλιτεχνικού αρχείου της Ναυσικάς Πάστρα έχει ως στόχο της ανάδειξη του πλούτου και της καλλιτεχνικής της πορείας. Βέβαια, η αντιμετώπιση του καλλιτεχνικού αρχείου διαφέρει ως προς την τεκμηρίωση και οι κανόνες πολλές φορές δεν εφαρμόζονται για να υπάρξει συνοχή και η βέλτιστη πρόσβαση και ανάδειξη του πλούτου του κάθε τεκμηρίου. Συνεπώς, τα τεκμήρια του αρχείου της Ναυσικάς Πάστρα εξετάστηκαν με καλλιτεχνική και όχι αρχειακή σκοπιά.

Το καλλιτεχνικό αρχείο της καλλιτέχνιδας υπογραμμίζει την πορεία της στον χώρο μέχρι και τον θάνατο της και περιέχει αποκόμματα εφημερίδων και περιοδικών τέχνης, τρίπτυχα φυλλάδια από ατομικές και ομαδικές εκθέσεις, φωτοτυπικές ανατυπώσεις φωτογραφιών έργων από όλη την καλλιτεχνική πορεία της Πάστρα, φωτογραφίες, αδημοσίευτες κριτικές, αφίσες από εκθέσεις και φωτοτυπικές ανατυπώσεις από καταλόγους ομαδικών και ατομικών εκθέσεων και δημοπρασιών.

Η τεκμηρίωση του αρχειακού υλικού της Ναυσικάς Πάστρα, έγινε με την αρωγή και επίβλεψη ιστορικού τέχνης στα πλαίσια της διεπιστημονικής διαδικασίας. Η διεκπεραίωση της τεκμηρίωσης ήταν μία απλή διαδικασία για τον όγκο και το είδος των τεκμηρίων. Η ταξινόμηση και προληπτική συντήρηση διευκόλυνε την τεκμηρίωση, διότι επικεντρώθηκαν στην ανάδειξη της καλλιτεχνικής πορείας και την τεκμηρίωση αρχειακού υλικού το οποίο είχε μία φυσική ροή και συνοχή με το σύνολο.

Πιο συγκεκριμένα, σκοπός μου ήταν να μην υπάρξει σύγχυση των τεκμηρίων και να αναδειχθεί το έργο και η καλλιτεχνική της πορεία. Επομένως, δόθηκε έμφαση όχι τόσο στην φύση και προέλευση των τεκμηρίων αλλά στην θεματολογία. Οι εκθέσεις και οι συνεργασίες της με συγκεκριμένες γκαλερί ή ετήσιων γεγονότων τέχνης καθώς και τα τεκμήρια τα οποία αφορούν με έμμεσο τρόπο τα παραπάνω συμβάντα ταξινομήθηκαν μαζί και η τεκμηρίωση ήταν επεξηγηματική για να υπάρχει άμεση πρόσβαση και αναζήτηση των ζητούμενων αντικειμένων κάθε φορά που κάποιος ανατρέχει στο αρχείο.

Δεν έγινε πλήρης τεκμηρίωση, διότι αν και για καλλιτεχνικό αρχείο ο όγκος ήταν μεγάλος, όμως σε ευρύτερο πλαίσιο θα μπορούσε να θεωρηθεί μικρό ως μεσαίο. Οι τίτλοι των ομαδοποιημένων τεκμηρίων έγινε με λέξεις- κλειδιά και όρους για να μην υπάρξει σύγχυση αλλά ευκολότερη πλοήγηση και αναζήτηση.

Η καθοδήγηση και οι συμβουλές της ιστορικού τέχνης με βοήθησαν σε μέρη τα οποία έβρισκα δύσβατα. Η συνεργασία μας ήταν άψογη και οι πρωτοβουλίες μου τις περισσότερες φορές την βρήκαν σύμφωνη. Το όραμα μας ήταν η ξεκάθαρη απεικόνιση των καλλιτεχνικών φάσεων που διάνυσε η Ναυσικά Πάστρα, και αυτά θέλαμε να απεικονίζονται στο Δελτίο Αρχειακής Περιγραφής πέρα από το χρονολογικό κομμάτι που ήταν ήδη ευκρινές και αποτελεσματικό στην αναζήτηση.

Συνεπώς, η αρχειακή τεκμηρίωση ενός καλλιτεχνικού αρχείου δεν στοχεύει μόνο στην καταγραφή του υλικού αλλά και στην καταγραφή της πορείας και εξέλιξης της καλλιτέχνης. Σημαντική ήταν και η ομαδοποίηση της ίδιας της καλλιτέχνης που προανέφερα στο κεφάλαιο της ταξινόμησης και το αρχείο τεκμηριώθηκε γύρω από αυτή, για την διατήρηση της ιστοριογραφίας της και για την αίγλη της συνεισφοράς της.

1.4 Αρχειακή Περιγραφή

Μετά την διαδικασία τεκμηρίωσης του αρχειακού υλικού, επόμενο βήμα είναι η αρχειακή περιγραφή και καταγραφή. Είναι ο προσδιορισμός και τα είδη των πληροφοριών σχετικά με τα τεκμήρια που στελεχώνουν ένα αρχείο. Τεκμηριώνονται τα αρχεία σε ένα δεύτερο βαθμό αντλώντας στοιχεία εντός ή εκτός των τεκμηρίων. Σκοπεύει στην οργάνωση της πληροφορίας που μπορεί να υπάρχει στο αρχειακό υλικό με εργαλεία αναζήτησης και φόρμες καταγραφής. Γίνεται συνοπτική εγγραφή των τεκμηρίων και της οργανωτικής δομής του αρχείου. [0]

Σκοπός της αρχειακής περιγραφής είναι η ανακάλυψη, κατανόηση και η ευχρηστία ενός όγκου τεκμηρίων που μπορεί να αποτελεί μέρος ή το σύνολο ενός αρχείου. Ο χαρακτήρας της είναι ανθρωποκεντρικός και γίνεται για την διευκόλυνση των αρχειονόμων, ερευνητών και χρηστών μιας αρχειακής συλλογής. Υπάρχουν πλέον λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης και μηχανές αναζήτησης και βοηθήματα εύρεσης που είναι αρκετά χρήσιμα εργαλεία και βοηθούν πολύ τους αρχειακούς χρήστες. Παρέχουν πληροφορίες άμεσα και για να επιτευχθεί αυτό χρειάζεται να γίνει ορθή περιγραφή.

Ανάλογα τον όγκο και το είδος του αρχειακού υλικού η περιγραφή πρέπει να διαμορφώνεται καταλλήλως. Συνεπώς, υπάρχει περίπτωση να γίνει σε διάφορα επίπεδα σειρών, φακέλων, υπό-φακέλων, τεκμηρίων ή και ολόκληρης της συλλογής. Βέβαια, κάθε επίπεδο έχει διαφορετική επίδραση ως προς την λεπτομέρεια και τη δυσκολία αναζήτησης. Η δημιουργία σημείων πρόσβασης σε αυτές τις περιπτώσεις λειτουργεί ως ένας καταλυτικός

παράγοντας για την άμεση και εύκολη αναζήτηση αρχειακού υλικού. Περιλαμβάνουν όρους σχετικούς με το αντικείμενο μελέτης του αρχείου όπως ονόματα, οργανισμούς, γεωγραφικές τοποθεσίες, χρονολογίες και γενικότερα λέξεις κλειδιά.

Η κωδικοποίηση ενός αρχείου με κάποιο πρότυπο που ορίζει το Διεθνές Συμβούλιο Αρχείων (ICA), συμβάλει στην ευχρηστία και την διαλειτουργικότητα του. Το πιο σύνηθες μοντέλο καταγραφής μεταδεδομένων για τα αρχεία είναι το EAD, και είναι ένα βοηθητικό εργαλείο για την διαλειτουργικότητα, τον διαμοιρασμό και την αναζήτηση αρχειακού υλικού. Το συγκεκριμένο πρότυπο περιλαμβάνει τις βασικές έννοιες και λεπτομέρειες του αρχείου όπως η ημερομηνίες, ο δημιουργός, η προέλευση και η ταξινόμηση. Κωδικοποιώντας το αρχείο σε ένα πρότυπο μεταδεδομένων όπως το EAD, ο αρχειονόμος εξασφαλίζει την τυποποίηση του υλικού και την κατανόησή του από τους υπόλοιπους συναδέλφους του ανά τον κόσμο. [0]

Η αρχειακή περιγραφή πολλές φορές περιλαμβάνει και τον σχεδιασμό συντήρησης και την φυσική κατάσταση των τεκμηρίων. Κατά κάποιο τρόπο δίνει την ανακούφιση στον αρχειονόμο ότι τα τεκμήρια προστατεύονται και με αυτόν τον τρόπο παρατείνεται η διάρκεια ζωής τους. Διασφαλίζει την ανάγκη ψηφιοποίησης των υλικών που το χρειάζονται άμεσα. Ζώντας, πλέον σε μία εποχή που όλα βασίζονται στην τεχνολογία η ψηφιοποίηση και η καταγραφή των αρχείων σε βάσεις δεδομένων κρατάει ασφαλή τα τεκμήρια. Εκτός από αυτό, προσφέρει και στους χρήστες την δυνατότητα πλοήγησης σε αυτά από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή τους (αν βέβαια οι κατάλογοι είναι δημόσιοι), δίνοντας έτσι άμεση πρόσβαση όποτε κάποιος την χρειάζεται. Αποφεύγεται έτσι και η μεγάλη τριβή των αρχείων από πολλά χέρια, επομένως η φθορά και η ζωή τους επεκτείνεται κατά μεγάλο ποσοστό.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η αρχειακή περιγραφή έχει ως επίκεντρο τον χρήστη. Γίνεται για να καλύψει τις ανάγκες της κάθε κοινότητας χρηστών και ερευνητών καθώς και αρχειονόμων. Γι' αυτό τον λόγο οι πληροφορίες που πρέπει να δίνονται στην περιγραφή να είναι σαφείς και κατανοητές, εξηγώντας τις βασικότερες πληροφορίες με απλότητα.

Άλλο ένα εργαλείο της αρχειακής περιγραφής είναι η τεκμηρίωση. Πολλές φορές ο ίδιος ο αρχειονόμος δεν περιγράφει και τεκμηριώνει την κάθε πληροφορία, διότι υπάρχει περίπτωση το υλικό να έχει την δική του περιγραφή και τεκμηρίωση. Σε αυτή την περίπτωση πρέπει να παραμείνει στην μορφή που βρίσκεται και απλώς να γίνει η καταγραφή των τεκμηρίων στην βάση δεδομένων του συστήματος που χρησιμοποιείται από το εκάστοτε οργανισμό/ πρόσωπο. [0]

Συνοψίζοντας, η αρχειακή περιγραφή έχει ζωτικό ρόλο στην κατανόηση και την εύκολη πρόσβαση των τεκμηρίων από τους χρήστες που το ερευνούν. Πρέπει να είναι εύπεπτο σε ένα ευρύ φάσμα χρηστών, λαμβάνοντας υπόψη την γεωπολιτική και κοινωνική υπόσταση της πλειοψηφίας. Μια ορθή περιγραφή συμβάλλει στην διατήρηση και διάδοση του πολιτιστικού και πολιτισμικού πλούτου.

1.4.1 Αρχειακή Περιγραφή του αρχείου της Ναυσικάς Πάστρα

Η αρχειακή περιγραφή ενός καλλιτεχνικού αρχείου αποτελεί μια διαδικασία ζωτικής σημασίας για το μουσείο, καθώς προλαμβάνει την συντήρηση και συμβάλλει στην αποτελεσματική πρόσβαση στο αρχειακό υλικό και έργο της καλλιτέχνης. Στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης η περιγραφή έγινε στο φόρμα ΔΠΑΠ(Γ), δηλαδή σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Περιγραφής Αρχείων.

Η περιγραφή ήταν το τελευταίο βήμα της αρχειακής διαχείρισης. Μετά την ορθή ταξινόμηση και τεκμηρίωση βάσει των αναγκών του μουσείου προχωρήσαμε στην καταγραφή του υλικού σε φόρμα ΔΠΑΠ, ακολουθώντας πάντοτε την στρατηγική και τεχνοτροπία που εφαρμόζεται στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης.

Η καταγραφή και περιγραφή των πληροφοριών έγινε με την βιβλιογραφική αναφορά που όρισε η καλλιτεχνική διευθύντρια του μουσείου. Αν και υπήρχαν ορισμένοι αριθμοί αρχείων σε κάθε τεκμήριο και ήταν καταχωρημένα σε βάση δεδομένων, παρατήρησα αρκετά λάθη και πέρα από την φόρμα επεξεργάστηκα και τις πληροφορίες σχετικά με το αρχείο της Ναυσικάς Πάστρα και εκεί. Δυστυχώς, υπήρχε περιορισμένος χρήσης της βάσης και δεν είχα την δυνατότητα να τροποποιήσω και να δημιουργήσω νέους αριθμούς αρχείων λόγω του όγκου του αποθετηρίου και την αποφυγή σύγχυσης των τεκμηρίων άλλων αρχειακών συλλογών. Επομένως, άφησα μερικές σημειώσεις στο δελτίο αρχειακής περιγραφής, ώστε να ληφθούν μέτρα για την καλύτερη τεκμηρίωση του αρχειακού υλικού στη βάση δεδομένων.

Ήταν η πιο χρονοβόρα διαδικασία από τις τρεις και υπήρξαν αρκετές δυσκολίες στην καταγραφή. Ο όγκος των αρχείων καθώς και η χειροκίνητη διαδικασία περιγραφής τους (ΔΠΑΠ 3.3.1), δυσκόλεψαν το έργο μου. Πολλά από τα τεκμήρια έπρεπε να περιγραφούν από τα στοιχεία που βρίσκονται σε αυτά, καθώς και η αναζήτηση ημερομηνιών πάνω τους ήταν χρονοβόρα λόγω της φθοράς ή της ανατύπωσης που έκοβε αυτό το βασικό στοιχείο για την ταξινόμηση και περιγραφή. Επίσης, πολλές φωτοτυπικές ανατυπώσεις, ήταν σαν ‘κολάζ’, δηλαδή υπήρχαν αρκετά άρθρα πάνω σε ένα τεκμήριο, οπότε γινόταν η αναφορά τους και αυτή η διαδικασία αύξησε τον χρόνο ολοκλήρωσης της περιγραφής.

Μέσω της περιγραφής και της ανάλυσης του αρχειακού υλικού της Ναυσικάς Πάστρα έμαθα μέσω της παρατήρησης μου, την ζωή και το έργο της και αυτό είναι ένα τεράστιο προτέρημα που διαθέτει ο αρχειονόμος. Η καταγραφή τεκμηρίων και η διάδρασή του με αυτά του προσφέρει μια εργασία συνεχούς μάθησης και ενασχόλησης με την πληροφορία.

Η περιγραφή του αρχείου ήταν λεπτομερής και έγινε καταγραφή όλων των τεκμηρίων που υπήρχαν στα δύο κουτιά. Έγινε με μεθοδικότητα και διατηρώντας την αρική ταξινόμηση που είχε γίνει δηλαδή χρονολογική και εν μέρη θεματική, για την εύκολη αναζήτηση και πρόσβαση στο αρχείο. Παρόλο που δεν είχα ξαναέρθει σε επαφή με το ΔΠΑΠ(Γ), λόγω ότι εντάχθηκε στο πρόγραμμα σπουδών του 2019, είναι πλέον σαν να το έχω διδαχθεί, και αυτό αποδεικνύει την σημαντικότητα της πρακτικής άσκησης για το τμήμα μας, καθώς ο χώρος των αρχείων και βιβλιοθηκών είναι αρκετά σημαντικός στην επιστήμη της πληροφορίας και πληροφόρησης και ο κάθε φορέας ή οργανισμός έχει την δική του στρατηγική στον διαμοιρασμό και καταγραφή της.

Η αρχειακή περιγραφή διευκολύνει την διαχείριση του υλικού, επιτρέποντας την εύκολη πρόσβαση και αναζήτηση του από τους ενδιαφερόμενους. Επομένως, ο ρόλος της περιγραφής είναι μεγάλης σημασίας και επιτρέπει τον οργανισμό να ταξινομήσει το αποθετήριο με πιο εύκολο τρόπο γνωρίζοντας τον όγκο και την κατάσταση του αρχειακού υλικού, διότι υπάρχει και σε ηλεκτρονική μορφή μέσω της φόρμας ΔΠΑΠ.

Συμπερασματικά, με την αρχειακή περιγραφή του καλλιτεχνικού αρχείου της Ναυσικάς Πάστρα, προκύπτει η σημαντικότητα της οργάνωσης και ταξινόμησης για την

διασφάλιση της ακεραιότητας και αυθεντικότητας της αρχειακής “ιστορίας”. Επιτρέπει στην ανάδειξη όλων των πτυχών της καλλιτεχνικής πορείας της καλλιτέχνης, δίχως να επισκιάζεται μόνο από τις επιτυχημένες και αναγνωρίσιμες εικαστικές της τέχνες. Αναδεικνύεται η αξία της προβολής του καλλιτεχνικού πολιτισμού, για τους ερευνητές και για το μέλλον.

Κεφάλαιο 2: Ζωή και Έργο της Ναυσικάς Πάστρα

2.1 Εισαγωγή

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναλυθεί η ζωή και το έργο της Ναυσικάς Πάστρα. Η αφήγηση δεν εκτυλίσσεται σαν μια χρονολογική ακολουθία γεγονότων αλλά ως μια αλληλεπίδραση καλλιτεχνικής επιρροής και πειραματισμού, καθώς από το έργο της διαφαίνεται η προσωπική της ανάπτυξη. Μέσα από την βιογραφία της, παρατηρούμε τα κίνητρα και τις ανησυχίες της Πάστρα. Πρόκειται για μια καλλιτέχνη που δεν κοιτάει μόνο το υλικό έργο (γλυπτά, εγκαταστάσεις κ.α.) αλλά επεκτείνεται στα πεδία της φιλοσοφίας, του ακτιβισμού και στη σύγχρονη σκέψη. Δυστυχώς δεν υπάρχει επαρκής βιβλιογραφία, όμως μέσω του αρχείου φανερώνεται το έργο και οι εκθέσεις στις οποίες έχει συμμετάσχει.

2.2 Ζωή

Η ζωή της Ναυσικάς Πάστρα αποτελείται από πολλούς πειραματισμούς εικαστικά μέχρι να φτάσει στην αναζήτηση της ταυτότητας της στη τέχνη. Κάθε μέρος της καλλιτεχνικής της πορείας αποτυπώνεται με τις πολυάριθμες ατομικές και ομαδικές εκθέσεις που έλαβαν χώρα σε Ελλάδα και στο εξωτερικό. Το χρώμα της πατρίδας με την σπουδαία ιστορία, δένεται αρμονικά με την πρωτοποριακή προσέγγισή της προς την τέχνη της γλυπτικής. Η Ναυσικά Πάστρα δεν περιοριζόταν σε πάγια όρια και αναζητά το απρόβλεπτο και το μη αναμενόμενο στα έργα της. Αφοσιώνεται στο πάντρεμα των μαθηματικών και της γλυπτικής προσφέροντας έτσι μια μοναδική και καινοτόμα ερμηνεία της σύγχρονης τέχνης, αφήνοντας έτσι το αποτύπωμα της όχι μόνο στην ελληνική σκηνή της σύγχρονης τέχνης αλλά στην ευρωπαϊκή.

Η Ναυσικά Πάστρα γεννήθηκε το 1921 στην Καλαμάτα και από μικρή ηλικία έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για την τέχνη. Η επιμονή και η πίστη στον εαυτό της την επέτρεψαν να διαπρέψει στον κόσμο της τέχνης. Οι σπουδές της στην τέχνη και η παιδεία της είναι αξιοζήλευτες. Παρόλα αυτά στα πρώτα χρόνια της ενηλικίωσής της ξεσπά ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος. Η ίδια κατά την διάρκεια του πολέμου υπήρξε εθελόντρια νοσοκόμα στον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό και με λίγα χρόνια αργότερα το 1948, τιμάται από το Υπουργείο Στρατιωτικών με το μετάλλιο του πολέμου 1940-1941 για την συνεισφορά της στην πατρίδα και ένα χρόνο αργότερα το 1949 ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός την τίμησε με το μετάλλιο

της Αργυράς Δάφνης. [0]

Η ακαδημαϊκή της πορεία και οι σπουδές της είναι εντυπωσιακές. Ξεκίνησαν όλα το 1957 όπου παρακολούθησε το πρώτο σεμινάριο γλυπτικής στο Sommerakademie (καλοκαιρινή σχολή) στο Σάλτσμπουργκ της Αυστρίας στο πλευρό του καθηγητή και καλλιτέχνη Ewald Mataré. Από το 1957 ξεκίνησε τις σπουδές της στην γλυπτική στην Akademie der Bildenden Künste in Wien (ακαδημία καλών τεχνών) στην Βιέννη, Αυστρία και συγκεκριμένα στο εργαστήριο του καθηγητή Fritz Wotruba.[0] Ολοκλήρωσε τις σπουδές της στη Βιέννη το 1962. Το 1967 ξεκίνησε να παρακολουθεί ένα σεμινάριο με τίτλο “Κοινωνιολογία της Τέχνης”, στην École Pratique des Hautes Études στο Παρίσι, με καθηγητή τον Jean Cassou [0], ο οποίος ήταν ιδρυτικό μέλος του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης στη Γαλλία και αρκετά αναγνωρίσιμος κριτικός τέχνης παγκοσμίως. Τελείωσε τις σπουδές της στο Παρίσι το 1973. [0]

Ο γάμος της με τον κριτικό τέχνης, συγγραφέα και ομότιμο καθηγητή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Εμμανουήλ Μαυρομμάτη επικούρησε το γεγονός της άνθισης της καριέρας της και κυρίως στην ορθή διατήρηση της κληρονομιάς της Ναυσικάς Πάστρα μετά από τον θάνατό της. Συγκεκριμένα το ζευγάρι μαζί με άλλους επιφανείς σύγχρονους καλλιτέχνες της εποχής συσπειρώθηκαν και δημιούργησαν την ομάδα ‘Διαδικασίες- Συστήματα’, το 1975. Πυλώνες της ομάδας τέχνης ήταν οι Γιάννης Μπουτέας, Όπυ Ζούνη, Μπία Ντάβου, Εμμανουήλ Μαυρομμάτης, Γιάννης Μίχας, Ναυσικά Πάστρα, Μιχάλης Κατζουράκης και Παντελής Ξαγοράρης. Μετά τον θάνατο της ο Εμμανουήλ Μαυρομμάτης κρατάει ακόμα ζωντανή την τέχνη της συζύγου του σε συνεργασία με αρκετά μουσεία και γκαλερί επιμελείται ατομικές αναδρομικές εκθέσεις με πιο πρόσφατη αυτή που φιλοξενήθηκε στην γκαλερί Καλφαγιάν με τίτλο “Ναυσικά Πάστρα: Τα χρόνια της Βιέννης, μια περίοδος αθωότητας”[0]. Η έκθεση επιμελήθηκε από τον Μαυρομμάτη και σχετίζεται με τα πρώτα έργα της καλλιτέχνης που δημιούργησε κατά την διάρκεια διαμονής της στην Αυστρία, δηλαδή μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1960 και ανήκουν στην ιδιωτική συλλογή του.[0]

Οι διακρίσεις της στην Ελλάδα και το εξωτερικό είναι σημαντικές και έχουν αφήσει το στίγμα τους μέχρι και σήμερα. Το έργο της θα αναλυθεί στο επόμενο υπό-κεφάλαιο αλλά τα επιτεύγματα της πέρα από τον τομέα της τέχνης είναι αξιοσημείωτα και αγαπήθηκαν από το κοινό. Το 1976 κερδίζοντας το Γ΄ Βραβείο Γλυπτικής φιλοτέχνησε το έργο “Σύνεκτρον-Τετράγωνο Κύκλος”, από πέτρα και με έκταση 68 τετραγωνικά μέτρα. Το συγκεκριμένο έργο της υπάρχει στο Lycee Polyvalent του Mirepoix, Arlege, στη Γαλλία, στα πλαίσια του 1% για τα δημόσια κτίρια. Το 1980 καλέστηκε να δημιουργήσει ένα γλυπτό-πηγή με τίτλο “Σύνεκτρον- Τετράγωνο- Κύκλος” από μάρμαρο και έκταση 9 τετραγωνικά μέτρα. Το γλυπτό έγινε για χάρη του Ιδρύματος Ζωής και Γιάννη Σπυροπούλου στην Εκάλη, Αττική. Έξι χρόνια αργότερα το 1986 έκανε το γλυπτό “Σύνεκτρον- Τετράγωνο- Κύκλος” από μάρμαρο με έκταση 3 τετραγωνικά μέτρα για χάρη του Ιδρύματος Βασίλη και Ελίζας Γουλανδρή στην Άνδρο. Το 1991 πραγματοποιεί ένα ανάγλυφο από χρωματισμένο σίδηρο και ανήκει στην σειρά έργων με τίτλο “Αναλογικά 3” με έκταση 54 τετραγωνικά μέτρα, για την πρόσοψη του Βαφοπούλειου Πνευματικού Κέντρου της Θεσσαλονίκης. Το 1998 φιλοτεχνεί για χάρη του Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης το γλυπτό “Συνάρτησις 1” που ανήκει στην σειρά “Αναλογικά 2” με έκταση 270 X 500 X 450 εκατοστά.

Έφυγε από την ζωή το 2011, αφήνοντας ένα κενό στον χώρο της ελληνικής σύγχρονης τέχνης. Οι δημιουργίες της αποτέλεσαν αποτύπωμα των ιδεών, της ευφυΐας και του ταλέντου της σηματοδοτώντας το τέλος μιας εποχής και αφήνοντας ένα κενό στην κοινότητα της ελληνικής και ευρωπαϊκής σύγχρονης τέχνης. Παρόλα αυτά η μνήμη της θα παραμείνει ζωντανή μέσα από τα έργα της που αποτελούν απόδειξη της δύναμης της τέχνης της που

αφηγούνται ιστορίες και πάντα θα προκαλούν και θα κεντρίζουν την προσοχή του θεατή. Ο θάνατος της αποτελεί το τέλος του ατόμου αλλά όχι της επιρροής της μέσα από την κληρονομιά των έργων της.

2.3 Έργο

Η τέχνη της γλυπτικής γεφυρώνει την ανθρώπινη υπόσταση και σκέψη με τον υλικό κόσμο. Μέσω των τριών διαστάσεων του χώρου, η γλυπτική δημιουργεί έναν παράλληλο κόσμο όπου το υλικό και το σχήμα εκφράζουν την γλώσσα και η ουσία και η ερμηνεία του κάθε έργου δημιουργεί το συναίσθημα στον δέκτη αυτής της τέχνης. Η Ναυσικά Πάστρα μέσα από το έργο της ανοίγει τους ορίζοντες του θεατή και με την δεξιοτεχνία της διευρύνει το συναισθηματικό του βάθος. Προσφέρει μια εισβολή στον συναισθηματικό κόσμο του θεατή λόγω της έντονης αισθητικής και της τραχιάς έκφρασης της μέσω της τέχνης. Η αγάπη για την πατρίδα αποτυπώνεται σε πολλά από τα έργα της. Σε συνέντευξη η Ναυσικά Πάστρα είχε δηλώσει: «Ο καλλιτέχνης φέρει μέσα του προσωπικές ιδιότητες που δεν θα βρεθούν ποτέ σε άλλους. Τις αποκαλώ Ανάγκες, οι οποίες όταν εκφραστούν –και μόνο αυτές– ίσως τότε είναι δυνατόν να κάνουν το έργο του καλλιτέχνη δημιουργημα. Δημιούργημα σημαίνει ότι κανείς άλλος δεν θα μπορέσει να ξανακάνει αυτό το έργο».

Τα πρώτα της έργα είχαν μια ανθρωποκεντρική προσέγγιση και χαρακτηρίζονταν από την περίεργη στάση των σωμάτων που δημιουργούσε. Η δημιουργική της περίοδος ξεκινά από το 1957 και καθ' όλη την διάρκεια διαμονής της στην Αυστρία. Η ίδια ονομάζει αυτή την φάση «περίοδο αθωότητας», καθώς οι επιρροές της και οι γνώσεις που είχε εκείνη την περίοδο αφορούσαν την αρχαία γλυπτική, που σπούδαζε στο πλευρό του Ewald Matare στο Sommerakademie, στο Σάλτσμπουργκ. Τα γλυπτά αυτής της περιόδου ήταν κυρίως κεραμικά και πήλινα. Δεν ήθελε τα έργα της να υπάρχουν απλά στον χώρο σαν μια υλική κατασκευή, αλλά να υπάρχει ισορροπία και το αντικείμενο να στέκει. Οι άξονες που παίρνει το ανθρώπινο σώμα είτε κάθετοι είτε οριζόντιοι μεταβάλλονται αλλά ποτέ δεν χάνουν την αρμονία τους, πράγμα το οποίο επιδίωξε να αποτυπώσει σε αυτή την καλλιτεχνική της φάση. «Δεν με απασχολούσε η εξωτερική εμφάνιση της ανθρώπινης φιγούρας, με απασχολούσε, αντίθετα, στα γλυπτά-μελέτες μου, η θέση μέσα στον χώρο των όγκων που έδειχναν τις κατευθύνσεις της ισορροπίας στις διαφορετικές στάσεις του ανθρώπινου σώματος.». Κατά την διάρκεια της περιόδου αθωότητας πραγματοποιήθηκε και η πρώτη ατομική έκθεσης της καλλιτέχνιδας που φιλοξενήθηκε στη Würthle Gallery, στη Βιέννη, το 1963. Μετά την ατομική της έκθεση συμμετείχε και σε αρκετές ομαδικές εκθέσεις στην Αυστρία και στην τότε, Τσεχοσλοβακία. Την ίδια περίοδο διακρίθηκε και με το “Füger Prize” (βραβείο σχεδίου) από την Akademie der Bildenden Künste in Wien το 1959. Άλλη μια διάκριση της ήταν η “Galerie Würthle Prize”, Akademie der Bildenden Künste in Wien το 1962.

Το 1967 μετακομίζει στην Γαλλία και η τέχνη της οδεύει περισσότερο στην

αφαιρετικότητα. Οι σπουδές της στην Κοινωνιολογία της Τέχνης στην Ecole Pratique des Hautes Etudes, στο πλευρό του καθηγητή Jean Cassou διεύρυναν τους ορίζοντες της και τον τρόπο έκφρασής της μέσω των εικαστικών. Η καλλιτεχνική της πορεία και έκφραση έκανε στροφή και επικεντρώθηκε στην αφαίρεση και στην δημιουργία γλυπτών που καθορίζονται από μαθηματικές σχέσεις με βάση της τα γεωμετρικά σχήματα του τετραγώνου και του κύκλου. Ακολούθησε η τρίτη ατομική έκθεση της καλλιτέχνης το 1976, στην γκαλερί L'Atelier στην Τουλούζη καθώς και η συμμετοχή των γλυπτών της σε αρκετές ομαδικές εκθέσεις στην Γαλλία. Αξιοσημείωτη είναι αυτή με τίτλο "Grandes Femmes, Petits Formats", όπου υπήρχαν έργα αποκλειστικά από γυναίκες εικαστικούς, δηλώνοντας το φεμινιστικό της αποτύπωμα. Εκείνη την περίοδο δημιούργησε ένα από τον πιο σημαντικό κύκλο έργων το λεγόμενο Σύνεκτρον, το οποίο ενσωματώθηκε στην σειρά "Αναλογικά". Με αυτό το έργο η γκαλερί Denise Rene το 1977 φιλοξένησε την τέταρτη ατομική της έκθεση και έτσι ξεκίνησε μια συνεργασία μεταξύ τους που διήρκεσε αρκετά χρόνια. Η Ναυσικά Πάστρα εκπροσώπησε την γκαλερί Denise Rene σε διάφορα συνέδρια τέχνης και διεθνείς ομαδικές εκθέσεις. Φιλοξένησε επίσης, άλλη μια ατομική έκθεση της καλλιτέχνης το 1979. Το έργο με τίτλο "Σύνεκτρον- Τετράγωνο – Κύκλος" προκάλεσε τη δημιουργία των "Συναρτήσεων", που αποτελούν σχέσεις στον χώρο μεταξύ ημικυκλίων και παραβολών ορθών γωνιών και αποτελεί ένα από τα πιο δημοφιλή έργα της Πάστρα. Η επόμενη ανάπτυξή του σε χώρο δημιούργησε τη "Συνάρτηση VII", η οποία τιμήθηκε στην Ολλανδία, στο Vlissingen (Spuikom Environment), ως μέρος ενός προγράμματος δημόσιας, μνημειακής γλυπτικής. Επιπλέον, η μονάδα "Σύνεκτρον" έχει λάβει προστασία με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στη Γαλλία, στη Γερμανία, στην Ιταλία και στην Ελλάδα το 1971.

Από το 1984 η βάση της έγινε η Αθήνα δουλεύοντας παράλληλα και στην Θεσσαλονίκη και Παρίσι. Συνέχισε το έργο της δημοσιεύοντας τις σειρές "Αναλογικά 2 & 3" τα οποία αποτελούνται από Συναρτήσεις και ακολουθούν το ίδιο μοτίβο γλυπτικής. Στα πιο πρόσφατα έργα της, ενσωμάτωσε στη γεωμετρία της βασικές ύλες, όπως το ξύλο, το σίδηρο και τη γη. Το 1990 και έπειτα η τέχνη της διακατέχεται από συσχετισμούς που αναδεικνύουν τις τρεις διαστάσεις. Δεν σταμάτησε ποτέ να χρησιμοποιεί τους μαθηματικούς νόμους κατά την διάρκεια δομής των έργων της.

Συνολικά είναι μια καλλιτέχνης βραβευμένη από διεθνή και εγχώρια βραβεία. Ο ελληνικός και ευρωπαϊκός Τύπος κατά καιρούς έχουν δημοσιεύσει άρθρα, αφιερώματα και κριτικές για το έργο και την πορεία της. Η συμμετοχή της στις μεγαλύτερες ομαδικές εκθέσεις της εποχής της, οι οποίες είναι αναρίθμητες καθώς και οι ατομικές της εκθέσεις που μέχρι σήμερα έχουν μαγνητίσει το κοινό της αδιαμφισβήτητα την κάνει μια από τις μεγαλύτερες σύγχρονες καλλιτέχνιδες της χώρας μας. Το βιογραφικό της και το έργο της θα μείνει ανεξίτηλο καθώς και τα γλυπτά που έχει φιλοτεχνήσει σε αρκετούς δημόσιους χώρους ανά την Ευρώπη. Ακόμα και μετά τον θάνατο της έχουν γίνει 5 ατομικές εκθέσεις που υποδηλώνει την κληρονομιά που άφησε με την εντυπωσιακή και ρηξικέλευθη εικαστική της πορεία.

Κεφάλαιο 3: ΔΕΛΤΙΟ ΑΡΧΕΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ

ΦΟΡΕΑΣ/ΚΑΤΟΧΟΣ	ΕΜΣΤ
-----------------------	-------------

3.1 ΠΕΔΙΟ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ		
3.1.1	Κωδικός (οί) αναγνώρισης	
3.1.2	Τίτλος *	Πάστρα, Ναυσικά
3.1.3	Χρονολογία (ες) *	1963, 1968-1969, 1970-1980, 1982-1991, 1995, 1997, 2003-2005
3.1.4	Επίπεδο περιγραφής *	Αρχείο
3.1.5	Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής (Ποσότητα, όγκος ή διαστάσεις) *	2 κουτιά με χαρτόο και φωτογραφικό υλικό (υπάρχουν τεκμήρια και εκτός κουτιού)
3.2 ΠΕΔΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ		
3.2.1	Όνομα παραγωγού (ών) *	Πάστρα, Ναυσικά (1921-2011)
3.2.2	Διοικητική ιστορία / Βιογραφικό σημείωμα	Γεννήθηκε στην Καλαμάτα το 1921. Παρακολούθησε μαθήματα γλυπτικής στη Sommerakademie (1957) του Σάλτσμπουργκ με καθηγητή τον Ewald Mataré. Συνέχισε τις σπουδές της στην Akademie der Bildenden Künste (1957-1962) της Βιέννης, με καθηγητή τον Fritz Wotruba. Επίσης, σπούδασε Κοινωνιολογία της Τέχνης, στην Ecole Pratique des Hautes Etudes (1967-1973), στο Παρίσι με δάσκαλο τον Jean Cassou. Πραγματοποίησε την πρώτη της ατομική έκθεση με γλυπτική και σχέδια στην γκαλερί Wurthle στη Βιέννη, το 1963. Τα πρώτα της έργα είναι ανθρωποκεντρικά με κύριο υλικό τον πηλό, συχνά εμπνευσμένα από την τέχνη της γεωμετρικής περιόδου. Στη συνέχεια, στα γλυπτά της από γύψο και μπρούτζο περνά σε πιο αφαιρετικές διατυπώσεις. Το 1963 εγκαθίσταται στο Παρίσι και πειραματίζεται με νέα υλικά όπως ο πολυεστέρας. Κινούμενη στα πλαίσια της αφαίρεσης, περνά σε απλοποιημένες φόρμες, καθαρά γεωμετρικά σχήματα που συνθέτουν έργα – αρχιτεκτονικές προτάσεις. Ενδιαφέρεται

		για τις ποιητικές δυνατότητες των μαθηματικών συστημάτων. Δημιουργεί μορφικές αλληλουχίες με βάση τον κύκλο και το τετράγωνο, εξετάζοντας τις δυνατότητες που προκύπτουν από την αλληλοτομία των σχημάτων και τις μεταξύ τους σχέσεις. Από την έρευνά της αυτή, με τίτλο Αναλογικά, προκύπτει το Σύνεκτρον, μια νέα μορφή, για την οποία το γαλλικό κράτος της απένειμε Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας το 1971. Ακολούθησαν οι ενότητες εργασίας Αναλογικά 2 (1979-1982) και Αναλογικά 3 (1982-1986). Σταδιακά, με σαφή κορύφωση τη δεκαετία του 90, η γλυπτική της περνάει σε πιο δυναμικούς συσχετισμούς, που αναδεικνύουν τη μεταβλητότητα του τρισδιάστατου χώρου. Σε όλο της το έργο η θεωρητική αναζήτηση μεταφράζεται σε γλυπτικές συνθέσεις δομημένες με βάση τους μαθηματικούς νόμους. Έχει δημιουργήσει έργα για δημόσιους χώρους και έχει τιμηθεί με βραβεία και διακρίσεις. Έχει παρουσιάσει τη δουλειά της σε είκοσι ατομικές στην Ελλάδα (από το 1977) και το εξωτερικό (Αυστρία, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία). Έχει επίσης λάβει μέρος σε ομαδικές και διεθνείς εκθέσεις, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται τα Salon de la Jeune Sculpture (1969-1972), τα Ευρωπαϊκά στο Βέλγιο και η Μπιενάλε της Αλεξάνδρειας το 1982, όπου κέρδισε το Γ' βραβείο γλυπτικής, καθώς και η έκθεση Μεταμορφώσεις του Μοντέρνου: Η ελληνική εμπειρία στην Εθνική Πινακοθήκη το 1992. Το 2014 πραγματοποιήθηκε στο Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, στη Θεσσαλονίκη αναδρομική έκθεση με γλυπτά, σχέδια και θεωρητικά της κείμενα. Η έκθεση παρουσιάστηκε και στο Μουσείο Νεοελληνικής Τέχνης Ρόδου. Έργα της ανήκουν σε δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Πηγή: http://dp.iset.gr/artist/view.html?id=906
3.2.3	Ιστορικό της ενότητας περιγραφής	
3.2.4	Διαδικασία πρόσκτησης	
3.3 ΠΕΔΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ		

3.3.1	Παρουσίαση περιεχομένου *	Διάγραμμα Ταξινόμησης: Εκτός κουτιών: (A/A 8804, 8805, 8806, 8808, 8847, 8849) Κουτί 1 : Τεκμήρια από τις χρονολογίες (1963-1979), (δημοσιεύσεις, δελτία τύπου, φωτ. έργων, βιογραφικά κ.α.) Βιογραφικό σημείωμα της Ν.Πάστρα, 24σ. Α4 Βιογραφικό σημείωμα της Ν.Πάστρα, 34σ. Α4 Υπό-φάκελος: Τεκμήρια από την δεκαετία 1960 (1963, 1968-1969) (A/A 8826-8833, 8759, 8869-8871, 6516-6520) • <i>Τεκμήρια από: «Ατομική έκθεση Γκαλερί 'Wurthle', Βιέννη Φεβρ. 1963», [αποκόμματα Τύπου], (ιδιόχειρος τίτλος της καλλιτέχνης)</i> 'Monumentale und geistige Zeichen. Wurthle zeigt Nausica Pastra.', <i>Wiener Zeitung</i>, nr.43, 20 Feb. 1963, (+μετάφραση του άρθρου στα ελλ.), [2σ.] Baum, P., 'Meditation und Strenge in Malerei und Plastik', <i>Oberosterreichische Nachrichten</i>, 10 Feb. 1963, (+μετάφραση του άρθρου στα ελλ.) BA, 'Eine eigenwillige Welt im Kopf', <i>Kurier</i>, 22 Feb. 1963, (+μετάφραση του άρθρου στα ελλ.) Sottrifier, K., 'Plastiken aus Griechenland un', <i>Die Presse</i>, 19 Feb. 1963, (+μετάφραση του άρθρου στα ελλ.), Vogel, M., 'Galerie Wurthle. [Griechische Anmut]', <i>Wochenpressse</i>, 2 Mar. 1963, (+μετάφραση του άρθρου στα ελλ.), Pack, K., 'Wege zur Form', <i>Die Furche</i>, 9/1963, (+μετάφραση του άρθρου στα ελλ.) Stern, H., 'Ein Sammelpunkt in einer gehetzten Welt', <i>AZ Kulture</i>, 28 Feb. 1963, (+μετάφραση του άρθρου στα ελλ.), Muschik, J., 'Pastra: Plastik und Lebendigkeit ', <i>Neues Osterreich</i>, 22 Feb. 196[3], (+μετάφραση του άρθρου στα ελλ.) • Nausika Pastra: Skulptur(1963), <i>Galerie Wurthle Wien</i>, 22σ., κατάλογος • <i>Τεκμήρια από: «Ατομική έκθεση Γκαλερί 'L'atelier', Toulouse, 20 Dec 1968- 20 Jan.</i>
-------	---------------------------	--

		1969», (ιδιόχειρος τίτλος της καλλιτέχνης) Pastra, N., <i>L'atelier</i>, Dec. N. 17. Exposition du 20 Dec.1968 - 20 Jan. 1969, σύντομο βιογραφικό, 2σ. R.A., 'Nausica Pastra a «L'atelier»', <i>Depeclu du Midi</i>, 17 Jan. 1969, 1σ. C. de B., 'Pierre Igon et Nausica Pastra', <i>La Croix de Toulouse</i>, 5 Jan. 1969, 1 σ. • <i>Τεκμήρια από Halles de Paris Pavillon Battard</i>, 1969, 'Salon de la Jeune sculpture', φωτ. ανατ. (A/A 6516-6520) Nausica Pastra: 'Ithaque', φωτ. Έργου και περιγραφή '<i>La Jeune Sculpture</i>', <i>L'Express</i>, [1969] σ.3 Duparc, C.(1969), 'Le Descartes du cinetisme', <i>Le Nouvelle Observateur</i>, n.244, 14-20 Jul. 1969, 2 σ. Michel, J., 'La jeune sculpture sur l'asphalte des Halles', <i>Le Monde</i>, 19 Juin 1969, 1σ. Marchand, S., 'A La "Jeune Sculpture" Le Serieux Des Techniques L'Emporti', <i>Figaro</i>, 19 Juin 1969, 1σ. Υπό-φάκελος: Τεκμήρια από τα έτη 1970-1975 (A/A 6510-6515, 6523-6524, 6529, 6552-[6553], 6521-6522, 6525-6528, 6530, 6549-6551, 8788-8789, 6544-6545, 6555, 6533-6538, 6541, 6539, 8757) • <i>Τεκμήρια από την έκθεση 'Art et Technique', 1970, Institut Universtaire de Technologie de Cachan</i> Francastel, F.(1956), 'Art et Technique', Introduction au catalogue de l'exposition, 1970, [1σ.] Pastra, N.(1970), φωτ. ανατ. έργου 'Ithaque', σύντομη περιγραφή Pastra, N.(1970), φωτ. ανατ. έργου 'Ithaque', σύντομη περιγραφή (διαφ. οπτική γωνία) Pastra, N.(1970), φωτ. ανατ. έργου 'Ithaque', σύντομη περιγραφή (διαφ. οπτική γωνία) Pastra, N.(1970), φωτ. ανατ. έργου 'Ithaque', σύντομη περιγραφή (διαφ. οπτική γωνία) 'Το παιχνίδι της τέχνης με την βιομηχανία', <i>Το Βήμα της Κυριακής</i>, 31 Μαΐ. 1970, [1σ.] • <i>Τεκμήρια για τα έργα της Πάστρα με την ομάδα 'Salon de Mai', 1971-1972, Musee National d'Art Moderne</i> Pastra, N(1971), 'Protassis p. A. 7 elements
--	--	---

		Synectron', 27th <i>Salon de Mai</i>, φωτ. ανατ. έργου, σύντομη περιγραφή [Pastra. N., <i>Salon</i> [-], φωτ. ανατ. έργου] Αναγνώστης, 'Περίπατος στις πρόσφατες Παρισινές Εκθέσεις. Η άνοιξη της γλυπτικής. Σημαντικές ελληνικές καλλιτεχνικές παρουσίες στη γαλλική πρωτεύουσα', <i>Το Βήμα της Κυριακής</i>, 11 Ιουλ. 1971, [2σ.] Pastra, N. (1972), 'Synectron S2', 28th <i>Salon de Mai</i>, φωτ. ανατ. έργου, σύντομη περιγραφή Pastra, N. (1973), 'Synectron X2', 29th <i>Salon de Mai</i>, φωτ. ανατ. έργου, σύντομη περιγραφή • <i>Τεκμήρια για τα έργα της Πάστρα από τις ετήσιες εκθέσεις 'Salon de la Jeune', 1970-1973, φωτ. ανατ.</i> Pastra, N.(1970), 'Environment 2 elements Synectron', <i>XXII Salon de la Jeune Sculpture</i>, σύντομη περιγραφή Weber, G., 'Skulpturen zum Turnen, Ausstellung junger Bilhauer im Jardin de Luxembourg.', <i>Pariser Kurier</i>, 13 Juin 1970, [1σ.] Pastra, N. (1971), 'Protassis 7 element Synectron, Environment', <i>XXIII Salon de la Jeune Sculpture</i>, σύντομη περιγραφή Boudaille, G., 'Ac parc floral de Paris. Un unventaire de la sculpture actuelle', <i>Les Arts</i>, 9 Juin 1971, [1σ.] Boudaille, G., 'Ac parc floral de Paris. Un unventaire de la sculpture actuelle', <i>Les Arts</i>, 9 Juin 1971, σ. 25-26 Pastra, N. (1972), 'Protassis pb 3 elements Synectron', <i>XXIV Salon de la Jeune sculpture</i>, 2 αντιγραφα, σύντομη περιγραφή Pastra, N., 'Protassis pb 6 Elements Synectron', <i>XIII Salon Grands et jeunes d' Aujourd'hui</i>, 18 Feb.-24 Mai.1972, , σύντομη περιγραφή Galy-Carles, H., 'Grands et jeunes d'aujourd'hui. Un panorama de qualite.', <i>Lettres Francaises</i>, 1 Mar. 1972, σ. 27-28 (η σ.28 x2) Pastra, N., 'Synectron S2', <i>XIV Salon Grands et jeunes d' aujourd'hui</i>, 17 Mai-12 Juin 1973, σύντομη περιγραφή • <i>Τεκμήρια από: «Πραγματοποίηση: Βραβείο για την διαμόρφωση πλατείας με πηγή, για τον δήμο Monteuil, Paris, 1974. Εξελέγη μεταξύ των 3 πρώτων σε ένα διαγωνισμό όπου συμμετείχαν 100 περίπου διεθνείς</i>
--	--	--

	καλλιτέχνες» (ιδιόχειρος τίτλος της καλλιτέχνης) Pastra, N.(1974) ‘Concours pour l' erection d' une fontaine monumentale sur l' esplanade Jean Jaures’, <i>Ville de Monteuil</i>, Παρίσι, 1σ. Μαυρομμάτης, Ε.([1974]), ‘Διαγωνισμός για τη διαμόρφωση πλατείας- Competition for the design of a square’, 2σ. +φωτ. ανατ. φωτογραφικού υλικού • Φωτ. ανατ. άρθρων(1972,1974) και χειρόγραφων περιγραφές από βιβλίο εντυπώσεων(αγν. χρονολογία) Volfin, M.C.(1972), ‘XXIV Salon de la jeune sculpture, Un triptyque reussi’, <i>Lettres Francaises</i>, 14 Juin 1972, 4σ. Μαυρομμάτης, Ε.(1973), “Έλληνες καλλιτέχνες σε γαλλικές ομαδικές εκθέσεις”, <i>Θέματα χώρου+τεχνών 1974 νο.5</i>, 6σ. Χειρόγραφε περιγραφές από βιβλίο εντυπώσεων, γαλλικά, 3σ. <i>Τεκμήρια για ‘Synectron’</i>, 1968-1976, 1980 Pastra, N., ‘Synectron’, <i>Modele de la Marque</i>, 1970-1973, 10σ. Πάστρα, Ν.(1980), ‘Σύνεκτρον-Τετράγωνο-Κύκλος’, σειρά ‘Αναλογικά 1’(1968-1976), <i>Ίδρυμα Ζωής και Γιάννη Σπυρόπουλου</i>, φωτ. ανατ. φωτογρ. έργου, 4 φωτ. διαφορετικής οπτικής Πάστρα, Ν.(1980), ‘Σύνεκτρον x2’, σειρά ‘Αναλογικά 1’(1968-1976), <i>Ίδρυμα Ζωής και Γιάννη Σπυρόπουλου</i>, φωτ. ανατ. έργου • Τεκμήρια από την διεθνή αγορά Σύγχρονης Τέχνης ‘IKI 3(Internationale Markt fur aktuelle Kunst’ , Dusseldorf, 1973 <i>Πάστρα,Ν., IKI 3 Internationaler Markt fur aktuelle Kunst 1973. Dusseldorf 29 September-7 Oktober 1973</i>, φωτ.ανατ. έργων και άρθρου [4σ.] • 2 φωτογραφίες στο σπίτι του Παντελή Ξαγοράκη και Μπία Ντάβου, οι Γιάννης Μπουτέας, Όπυ Ζούνη, Μπία Ντάβου, Εμμανουήλ Μαυρομμάτης, Γιάννης Μίχας, Ναυσικά Πάστρα, Μιχάλης Κατζουράκης και Παντελής Ξαγοράρης, συζητούν για την ομάδα ‘Διαδικασίες- Συστήματα’, Καλοκαίρι 1975, Διαδικασίες- Συστήματα, • φωτ. ανατ. έργων της ομάδας
--	---

		• <i>Τεκμήρια για τον διαγωνισμό ‘Concours pour L’Erection d’une Fontaine monumentale’, Synectron-carre-cercle, Ville de Montreuil 1974-1977</i> Φωτ. ανατ. φωτ. του έργου, άρθρα από ελληνικό και ευρωπαϊκό Τύπο, δελτία τύπου και περιγραφή του έργου, [25σ.] Υπό-φάκελος: Τεκμήρια από τα έτη 1976-1979 (A/A 6554, 6491-6501, 6541, 6546, 8791-8795, 8888-8895, 6532, 8798-8803, 6502-6509, 8758, 8805(εκτός κουτιού), 6542-6543, 6547, 8873-8882) Πάστρα, Ν.(1976), ‘Sculpture-Environnement’ <i>Lycee polyvalent de Mirepoix</i>, Ariège, φωτ. ανατ. έργου • <i>Τεκμήρια από τις εκθέσεις που φιλοξενήθηκαν στην Gallery Denise Rene, 1976-1977, 1979</i> Pastra, Ν., <i>Denise Rene Rive Gauche</i>. 18 Nov.1976, σύντομο βιογραφικό, [1σ.], (φωτ. ανατ. του A/A 8888) [Πάστρα, Ν, <i>Gallery Denise Rene</i>, 22-28 Nov. 1976.] περιέχει κριτική από το ‘L’express’, λίστα με γκαλερί και χάρτη, [3σ.], (φωτ. ανατ. του A/A 8889) Leveque, J.J., ‘Le carnet des expositions’, <i>Le Quotidien De Paris</i>, 18 Nov.1976, [2σ.] (φωτ. ανατ. του A/A 8891, 8893) Pely, A., ‘Nausica Pastra, arpenteur de l’espace’, <i>Le Quotidien De Paris</i>, 2 Dec.1976, [1σ.], (φωτ. ανατ. του A/A 8892) Σπηλιάδη, Β.[197-], ‘Η Ν. Πάστρα στη γκαλερί Ντενίζ Ρενέ στο Παρίσι’, [1σ.] (φωτ. ανατ. του A/A 8894) Β.Ε., ‘Θεωρία και πρακτική στη δουλειά της Πάστρα’, <i>Η Αυγή</i>, 27 Οκτ. 1976, [1σ.], (φωτ. ανατ. του A/A 8895) Αλληλογραφία στην Ναυσικά Πάστρα από την Aline Dallier, [1 φωτ. ανατ..] Αλληλογραφία στην Ναυσικά Πάστρα από —, [1 φωτ. ανατ..] Αλληλογραφία στην Ναυσικά Πάστρα από την Karen Bernier, 15 Nov. 1976, [1 φωτ. ανατ..] Φωτοτυπίες βιβλίου εντυπώσεων από την έκθεση στη <i>Denise Rene</i>, [7σ.] FIAC ’76, FIAC ’77(Foire Internationale d’Art Contemporain), φωτ. ανατ. από αφίσες και
--	--	---

	καταλόγους των εκθέσεων, 5σ. (ίδιος A/A με τα τεκμήρια για το IKI) Έκθεση: «Pastra, N., 'Dessins et Sculptures'. Turner, J. 'Photographies', <i>Galerie Denise Rene</i>, 23 Jan.-17 Fev. 1979», άρθρα, δελτία τύπου, φωτ. έργων κ.α., [19σ.], (φωτ. ανατ. των A/A 8873-8877, 8879-8882+ 4 σ.) • Τεκμήρια από: «Ατομική έκθεση Γκαλερί Denise-Rene, Rive Gauche, Παρίσι, 18/11-7/12 1976, Κατάλογος, προπώληση, δημοσιεύσεις», (ιδιόχειρος τίτλος της καλλιτέχνης) Pastra, N., <i>Denise Rene Rive Gauche</i>, Paris 18 Nov.-7 Dec. 1976, [1σ.], (αντίγραφο A/A 6491) <i>L'express</i>, 22-28 Nov. 1976, αναφορά για την ατομική έκθεση της Πάστρα στη Gallery Denise Rene, <i>L'express</i>, 29 Nov.-5 Dec. 1976, άρθρο για την ατομική έκθεση της Πάστρα στη Gallery Denise Rene, [1σ.] (αντίγραφο A/A 6492) Lecombre, S. (1976), 'Nausica Pastra', <i>info arTitudes</i>, n.13, Dec.1976, [1σ.], Leveque, J.J. (1976), 'Le carnet des expositions', <i>Arts</i>, 18 Nov. 1976, [1σ.], (αντίγραφο A/A 6493) Pely, A., 'Nausica Pastra, arpenteur de l'espace', <i>Arts</i>, 2 Dec.1976, [1σ.], (αντίγραφο A/A 6495) <i>Art Press Intl.</i>, 3 Dec. 1976. Denise Rene Rive Gauche, Paris 18/11-7/12/1976, φωτ. ανατ. καταλόγου έργων [1σ.], (αντίγραφο A/A 6493) Σπηλιάδη, Β., 'Η Ν. Πάστρα στη γκαλερί Ντενίζ Ρενέ στο Παρίσι', <i>Η Καθημερινή</i>, 28 Οκτ. 1976, [1σ.], (αντίγραφο A/A 6496) Β., Ε. (1976), 'Θεωρία και πρακτική στη δουλειά της Πάστρα', <i>Η Αυγή</i>, 27 Οκτ. 1976, [1σ.], (αντίγραφο A/A 6497) • Τεκμήρια από: «Πραγματοποιήσις: Κατασκευάζει γλυπτό-περιβάλλον 68 τ.μ. για το Lucee Polyvalent του Mirepoix, Γαλλία 1976. (κείμενα παρουσιάσεις δημοσιεύσεις)», (ιδιόχειρος τίτλος της καλλιτέχνης) 'La Societe Audabram vient de realiser un Synectron-carre-cercle de 60 tonnes concu par Nausica Pastra', <i>L'independent</i>, 27 Ιουλ. 1976, [1σ.] 'Une societe du limouxin a realise le forum du lucee de Morepoix', <i>Midi Libre</i>, 27 Ιουλ. 1976, [1σ.] Pastra, N., 'Sculpture-environnement de Nausica Pastra, sculpteur' <i>Lycee Polyvalent de Pirepoix</i>,
--	---

	<i>Ariège</i>, κείμενο για την σύλληψη του γλυπτού, [1σ.], σε ελληνικά και γαλλικά ‘Σύνεκτρον-τετράγωνο-κύκλος. Γλυπτό περιβάλλον της Ναυσικάς Πάστρα’, κείμενο για το έργο στο Λύκειο Mirepoix, [3σ.] • <i>Τεκμήρια για την έκθεση ‘Grandes Femmes Petits Formats’</i>, 1974, (άρθρο, απόσπασμα μονογραφίας και φωτογραφικό υλικό) ‘Grandes femmes petits formats’, Micro-salon, 1974, [12σ.], (φωτ. ανατ. του A/A 8867, όχι όλες οι σελ.) • <i>Τεκμήρια από: «Ατομική έκθεση ‘Αίθουσα Τέχνης Δεσμός’</i>, Αθήνα Φεβρουάριος 1977, (κατάλογος, δημοσιεύσεις)», (ιδιόχειρος τίτλος της καλλιτέχνης) Σπηλιάδη, Β., ‘Η έκθεση γλυπτικής σχεδίων της Ν.Πάστρα’, <i>Η Καθημερινή</i>, 10 Φεβρ. 1977, [1σ.], (αντίγραφο A/A 6502) Ηλιοπούλου-Ρόγκαν, Ν., ‘Σύνεκτρον Κύκλος Τετράγωνο’, <i>Αντί</i>, τχ.65, Φεβρ. 1977, [1σ.], (αντίγραφο A/A 6503) Ανδρεάδη, Ε., ‘Το «Σύνεκτρον» της Ν.Πάστρα και άλλες εκθέσεις’, <i>Το Βήμα</i>, 18 Φεβρ. 1977, [1σ.], (αντίγραφο A/A 6505) Αντωνάκου, Ν. [1977], ‘Γλυπτική της Πάστρα και έργα Τζομπανάκη και Λόλας Μελά: Κριτική της Ντιάνας Αντωνάκου’, [1σ.], (αντίγραφο A/A 6506) Σπητέρης, Τώνης Π. [1977], ‘Μελέτη σε τετράγωνα και κύκλους, τα γλυπτά της Ναυσικάς Πάστρα’, <i>Επίκαιρα</i>, 3 Μαρτ., [1σ.], (αντίγραφο A/A 6509) Ναυσικά Πάστρα, <i>Αίθουσα Τέχνης Δεσμός</i>, Φεβρ. 1977 • <i>Κριτικές από ελλ. Τύπο για την έκθεση γλυπτικής στην Αίθουσα Τέχνης Δεσμός</i>, 1977 Ρόγκαν, Ν., ‘Ματιές στις εκθέσεις’, <i>Η Καθημερινή</i>, 13 Φεβρ. 1977, [1σ.] Ηλιοπούλου- Ρόγκαν, Ν., ‘Χρονικό εκθέσεων’, <i>[Εικαστικά]</i>, [1σ.] ‘Η έκθεση της Πάστρα’, <i>Αθηνόραμα</i>, 26 Φεβρ. 1977, [1σ.] • <i>Έκθεση ‘Art 9/78 Basel’</i>, φυλλάδια και αφίσες, 1978 Aspects de l' Art en France. <i>Art 9' 78 Basel</i>. L'art en France de Modrian et M. Duchamp a nos jours. Schweizer Mustermesse Basel 14-19 Juin 1978, [φυλλάδιο ομαδικής έκθεσης x2],
--	---

		(αντίγραφο A/A 8854), Art 9/78 Basel, φωτ. ανατ. αφίσσα • Τεκμήρια από: «Ατομική έκθεση Γκαλερί Denise Rene Paris Beaubourg, Παρίσι 23/01-19/02 1979 (κατάλογος πρόσκληση, δημοσιεύσεις)», (ιδιόχειρος τίτλος της καλλιτέχνης), [αντίγραφο A/A 6546 +4σ.] Pastra, N., <i>Denise Rene Paris- Beaubourg</i>, 1979, 27 x 21 εκ., τρίπτυχο Pastra, N., 'Dessins et Sculptures', Turner, J., 'Photographies', <i>Denise Rene Paris</i>, 23 Jan.-17 Febr.1979, πρόσκληση [3σ.] L'Express, Agenda τχ. 27 Jan- 2 Febr./ Agenda τχ. 10-16 Febr.1979, αναφορά της έκθεσης της Πάστρα με την Turner Digne, D., 'Expositions', <i>F Magazine</i>, n.12 Jan.1979, 'Nausica Pastra', <i>il</i>, 5 Feb.1979, Art Press, 'Calendrier', Febr.1979/ Marchand, S., 'Expositions', <i>Le Point</i>, 5 Feb. 1979, n.333/ Canal, 'Galleries, Paris', Jan.1979 n.24 Antoine, J.P., χειρόγραφο κείμενο (ανατ.), για την έκθεση στην Denise Rene Gallery(1979) <i>Η καθημερινή</i>, 'Σύντομες καλλιτεχνικές ειδήσεις', 21 Φεβρ.1979/ 'Καλλιτεχνικά', 18-19 Φεβρ./ 'Ταυτότητες', 2 Μαρτ. Το Έθνος, 'Καλλιτεχνικά', Φεβρ.1979/ Τα Νέα, απόσπασμα για την δουλειά της Πάστρα στο Παρίσι., 1 Μαρ. 1979 E.B., 'Έκθεση Ναυσικάς Πάστρα σε παρισινή γκαλερί', <i>Πρωινή</i>, 15 Φεβρ.[1979] 'Μεσσήνιοι καλλιτέχνες διαπρέπουν στο εξωτερικό', <i>Μεσσηνιακά νέα</i>, 12 Ιουν. 1979 • Πάστρα, N.(1977), <i>Αίθουσα Τέχνης Δεσμός</i>, ένθετο με αφιερώσεις, σύντομο βιογραφικό και φωτ. ανατ. έργων της, [15σ.], ,(αντίγραφο A/A 8758), (χρήζει συντήρησης) • Πάστρα, N.(1977), <i>Αίθουσα Τέχνης Δεσμός</i>, ένθετο με αφιερώσεις, σύντομο βιογραφικό, [9σ.](φωτ.ανατ. του A/A 8803, όχι ολόκληρο) • Πάστρα, N. (1976), 'Sculpture- Environnement', <i>Lycee polyvalent de Mirepoix, Arlege</i>, φωτ. ανατ. έργου (εκτός κουτιού) Vadel B. L., 'Amplitude fictionnelle et signes de definition.', <i>Plus Zero</i>,
--	--	---

		n.19, Jan. 1978, σ. 30-33. Κουτί 2 : Τεκμήρια από τις χρονολογίες (1980-2005), δημοσιεύσεις από τον ελληνικό και διεθνή Τύπο και καταλόγοι από ομαδικές εκθέσεις και αδημοσίευτα κείμενα, τεκμήρια εκθέσεων, κ.α. Υπό-φάκελος: Τεκμήρια από την δεκαετία 1980 (A/A 8763-8771, 6540, 8760-8761, 8774-8786, 6531, 8846-8850 (οι A/A , 8804, 8847,8849 βρίσκονται εκτός κουτιού), 8883-8887, 8896, 6548) • <i>Τεκμήρια από: «Ατομική έκθεση,[στη] Wiener Secession, Βιέννη 26-03 ως 30-04 1980, κατάλογος, πρόσκληση, δημοσιεύσεις» (ιδιόχειρος τίτλος της καλλιτέχνης)</i> <i>[αντίγραφο A/A 6540]</i> Pastra, N., ‘Analogiques 1&2’, <i>Wiener Secession</i>, πρόσκληση για την έκθεση K., S., ‘Wiener Secession’, <i>Die Presse</i>, 28 Marz 1980 Sotriffer, K., ‘Kunst zum Dabeisein’, <i>Die Presse</i>, 8 Apr. 1980 Serk, H., ‘Die Secession als Arbeitsplatz’, <i>AZ</i>, 28 Febr. 1980 Serk, H., ‘Der Umgang mit der Geometrie’, <i>AZ</i>, 8 Apr.1980 Buchsbaum, M., <i>Wiener Zeitung</i>, no.82, 5 Apr. 1980 Δημητρακούδης, Δ., ‘Έκθεση της Πάστρα στη Βιέννη’, <i>Θεσσαλονίκη</i>, 9 Απρ. 1980 ‘Οι εκθέσεις’, <i>Μακεδονία</i>, 25 Απρ. 1980,/ ‘Έκθεση της Ν.Πάστρα στη Βιέννη’, <i>Το Βήμα</i>, 20 Σεπτ. 1980,/ ‘Η Καλαματιανή Ναυσικά Πάστρα θριάμβευσε στη Βιέννη’, <i>Μεσηννιακά Νέα</i>, 22 Ιαν. 1981, 3 αποκ. Τύπου ‘Galerien’, <i>AZ journal</i>, 4 Απρ.1980,/ ‘Ausstellungen’, <i>Die Presse</i>, 4 Apr.1980, 2 αποκ. Τύπου • Φωτ. ανατ. τεκμηρίων για την έκθεση ‘Analogiques 1&2’ στη <i>Wiener Secession</i>, 1980, δημοσιεύσεις, δελτίο τύπου, σύντομο βιογραφικό, φωτ. έργων, [13σ.] (φωτ. ανατ. των A/A 8763-8771) • ‘Collection Bernard Lamarche-Vadel: Musee
--	--	---

		Sainte-Croix Poitiers 1982-1983', σ.5-15 • 'Minos Beach Art Symposium', Κρήτη, 1988, σ.82-83 • <i>Τεκμήρια από: «Ατομική έκθεση [‘Αναλογικά 3’], Αίθουσα Τέχνης Μέδουσα, Φεβρουάριος 1984, Αθήνα, αγγλικός κατάλογος, δημοσιεύσεις», (ιδιόχειρος τίτλος της καλλιτέχνης)</i> Μέρτζη, Κ., ‘ «Μεγάλος μου δάσκαλος οι εσωτερικοί νόμοι της φύσης»’, δημοσιευμένο άρθρο (άγνωστη εφημερίδα) Ηλιοπούλου-Ρόγκαν, Ν., ‘Ματιές στις εκθέσεις’, 12-13 Φεβρ.1984, (άγνωστη εφημερίδα) Σπηλιάδη, Β., ‘Μαθηματικά και κινηματογράφος στη ζωγραφική’, <i>Ελευθεροτυπία</i>, 28 Φεβρ.1984, 2 σ. <i>Το Έθνος</i>, 17 Φεβρ.1984, ατομική έκθεση στην Μέδουσα ‘Η Ναυσικά Πάστρα στη «Μέδουσα»’, <i>Ελευθεροτυπία</i>, 8 Φεβρ. 1984 ‘Νέες εκθέσεις’, 10 Φεβρ.1984, (άγνωστη εφημερίδα) ‘Η κίνηση στις εκθέσεις’, <i>Η Αυγή</i>, 2 Φεβρ.1984/ ‘Αναλογικά 3’, <i>Ημερήσια</i>, 3 Φεβρ.1984 ‘Η έρευνα είναι έργο’, <i>Ελεύθερη Γνώμη</i>, 3 Φεβρ.1984/ ‘Σκόρπια Φύλλα’, <i>Ελεύθερη γνώμη</i>, 3 Φεβρ. 1984, αποκ. Τύπου ‘Εκθέσεις’, <i>Η Βραδυνή</i>, 2 Φεβρ.1984/ ‘Εικαστικά’, <i>Η Βραδυνή</i>, 6 Φεβρ.1984, αποκ. Τύπου ‘Εγκαινιάζονται τρεις νέες εκθέσεις σε αθηναϊκές γκαλερί τη Δευτέρα’, <i>Μεσημβρινή</i>, 4 Φεβρ. 1984 ‘Γκαλερί’, <i>Περιοδικό Ένα</i>, 16 Φεβρ.1984 ‘Έκθεση γλυπτικής’, <i>Ναυτεμπορικής</i>, 3 Φεβρ.1984/ ‘Γλυπτική’, <i>Το Βήμα</i>, 5 Φεβρ.1984/ ‘Two exhibitions opening this week’, <i>Athens News</i>, 5 Febr. 1984, αποκ. Τύπου ‘Πέντε νέες εκθέσεις εγκαινιάσθηκαν σε αθηναϊκές γκαλερί’, <i>Η Καθημερινή</i>, 5 Φεβρ.1984/ ‘Εκθέσεις ζωγραφικής’, <i>Η Καθημερινή</i>, 5 Φεβρ.1984/ ‘Νέες εκθέσεις στις Γκαλερί’, <i>Η Καθημερινή</i>, 15 Φεβρ. 1984, αποκ. Τύπου • ‘Σύνδεσμος Σύγχρονης Τέχνης’, εξώφυλλο καταλόγου, κατάλογος καλλιτεχνών [1σ.] και φωτ. ανατ. φωτογραφίας με ιδιόχειρη
--	--	---

		σημείωση, 1984, • <i>Τεκμήρια από: «Ατομική έκθεση στο Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο, Δήμος Θεσσαλονίκης, 24-02 ως 16-03 1987, κατάλογος δημοσιεύσεις», (ιδιόχειρος τίτλος της καλλιτέχνης)</i> Τεντόκαλη, Α., 'Από τις απλές μορφές στη δυναμική ανάπτυξη', <i>Θεσσαλονίκη</i>, 12 Μαρτ. 1987 Τεντόκαλη, Α., 'Απεριόριστη ανάπτυξη στα «Αναλογικά» της Πάστρα', <i>Θεσσαλονίκη</i>, 23 Φεβρ. 1987 Έκθεση γλυπτών και σχεδίων της Ναυσικάς Πάστρα λειτουργεί στο Βαφοπούλειο', <i>Μακεδονία</i>, 8 Μαρτ. 1987 Τεντοκάλη, Αν., 'Λογική και ανάπτυξη σε «γαλάζιο γλυπτό»', <i>Θεσσαλονίκη</i>, τευχ.28, 25 Φεβρ.1987, [1σ.](εκτός κουτιού) Τεντοκάλη, Αν., 'Λογική και ανάπτυξη σε «γαλάζιο γλυπτό»', <i>Θεσσαλονίκη</i>, τευχ.28, 25 Φεβρ.1987, [1σ.](εκτός κουτιού) • Minos Beach Art Symposium, 11-06-1988, [2σ.] δελτίο τύπου, (χωρίς Α/Α) • Pastra Nausica, 'Les analogiques', <i>Plus Zero</i>, τευχ.50, 6/1988, [3σ.], Α3, (εκτός κουτιού) • Projekt, τευχ. 178, 1/1988, σ. 54-59, Α3, (εκτός κουτιού) • <i>Τεκμήρια από: «Ατομική έκθεση στο Γαλλικό Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης, Φεβρουάριος 1989, κατάλογος, πρόσκληση δημοσιεύσεις», (ιδιόχειρος τίτλος της καλλιτέχνης)</i> Πάστρα, Ν. 'Σχέσεις-ρυθμοί, σχέδια και γλυπτά', Γαλλικό Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης, 23-02 ως 12-03 1989, [πρόσκληση για την έκθεση] (χρειάζεται συντήρηση) <i>Η Καθημερινή</i>, φωτογραφία για την έκθεση, 10 Μαρ.1989 (χρειάζεται συντήρηση) 'Σχέδια και γλυπτά της Ναυσικάς Πάστρα', <i>Τέχνες και γράμματα</i>, 20 Φεβρ. 1989 'Εκθέσεις', <i>Μακεδονία</i>, 19 Φεβρ. 1989 'Ν.Πάστρα', <i>Μακεδονία</i>, 23 Φεβρ. 1989 Καζάζη, Σ., 'Τα Αναλογικά της Ν.Πάστρα', <i>Act3</i>, Άνοιξη 1989, [4σ.] (χρειάζεται συντήρηση) • <i>Vingt-cinq ans d'art en France. 1960-1985</i>, Larousse, 1986, Paris, εξώφυλλο καταλόγου,
--	--	---

[2σ.]

Υπό-φάκελος: Τεκμήρια από την δεκαετία 1990

(A/A 8807-8825, 8790, 10374, 8301-8302)

- *Τεκμήρια από: «Ατομική έκθεση Gallery 7, Αθήνα 14/11- 3/12 1991, κατάλογος πρόσκληση, δημοσιεύσεις», (ιδιόχειρος τίτλος της καλλιτέχνης)*

Pastra, N., *Gallery 7 Athenes*, Nov. 1991, 29x21εκ. , τρίπτυχο

Καμπουρίδης, Χ., 'Δρόμοι της γλυπτικής', *Τα Νέα*, 16 Δεκ. 1991

'«Σχέσεις-Ρυθμοί» στα έργα της Ναυσικάς Πάστρα', *Μεσημβρινή*, 21 Νοεμ 1991

'Ατομική έκθεση γλυπτικής της Ναυσικάς Πάστρα στην Αθήνα', *Θεσσαλονίκη*, 25 Νοεμ. 1991

'«Σχέσεις και ρυθμοί»', *Κέρδος*, 12 Νοεμ.1991/

'«Πυρετός» στις εικαστικές αίθουσες',

Ελεύθερος Τύπος, 13 Νοεμ. 1991

'Η Ναυσικά Πάστρα στην «7»', *Νίκη*, 18 Νοεμ. 1991

'Μια ενδιαφέρουσα έκθεση γλυπτικής που αξίζει να δείτε', *Ελεύθερη Ώρα*, 7 Νοεμ. 1991

'«Σχέσεις-Ρυθμοί»', *Η Φωνή του Πειραιώς*, 13 Νοεμ.1991/ *Μεσημβρινή*, , 13 Νοεμ.1991/*Εστία*,

14 Νοεμ. 1991, αποκ. Τύπου για την έκθεση

'The Arts, exhibitions', *Athens News*, 14

Nov.1991/ 'Εκθέσεις', *Καθημερινή*, 14

Νοεμ.1991/ 'Έκθεση Γλυπτικής', *Ναυτεμπορική*,

14 Νοεμ. 1991, αποκ. Τύπου για την έκθεση

Περιοδικό ΈΝΑ, 13 Νοεμ.1991, σ.154-155,

άρθρο σχετικό με την έκθεση στην Γκαλερί 7

Περιοδικό Beaute, τχ. Δεκεμβρίου 1991, σ.58,

αναφορά στην έκθεση «Σχέσεις Ρυθμοί»,

Γκαλερί 7

'Έκθεση γλυπτικής', *Ενημέρωση*, 22 Νοεμ.1991/

'Εκθέσεις', *Ελευθεροτυπία*, 1 Δεκ.1991, αποκ.

Τύπου

Απογευματινή, 19 Νοεμ.1991, αναφορά στην

έκθεση «Σχέσεις Ρυθμοί», Γκαλερί 7

'Στα εικαστικά πάμε καλά', *Το Έθνος*, 20

Νοεμ.1991

'Εκθέσεις', *Καθημερινή*, 17 Νοεμ.1991

'Εκθέσεις', *ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ*, [1991]

'Ο Πανταλέων και οι ονειρικές του εικόνες',

Marie Claire, τχ. Δεκ. 1991

	Μαραγκού, Μ. (1991), 'Σχέσεις και ρυθμοί', <i>Ελευθεροτυπία</i>, 11 Δεκ.1991, Α3 (εκτός κουτιού) • «Βιογραφικό Σημείωμα (εκτός από τις δημοσιεύσεις της τελευταίας έκθεσης) 14/11 – 3/12 1991», (ιδιόχειρος τίτλος της καλλιτέχνης) Βιογραφικό σημείωμα με ιδιόχειρη προσθήκη, [14σ.] • Πάστρα, Ν.(1991), 'Σχέσεις και Ρυθμοί', Γκαλερί 7, 14x21 εκ., δίπτυχη πρόσκληση και δελτίο τύπου • Πάστρα, Ν.(1995), 'Σχέσεις- Ρυθμοί T-E 1995', Αίθουσα Τέχνης Μύλος, 6-31 Οκτ., 23x22 εκ, τρίπτυχο • Πάστρα, Ν.(1997), 'Σχέσεις-Ρυθμοί', Pleana Toynta contemporary art center, Μάι.-Ιούν. 1997, 29x21 εκ., τρίπτυχο Υπό- φάκελος: Τρίπτυχα από εκθέσεις της δεκαετίας 2000 (2003-2005) (Α/Α 8796-8797) • Πάστρα, Ν., 'Κάθετες αναλύσεις, οριζόντιες αναφορές', <i>HG Haritos Gallery</i>, (φιλοξενήθηκε στο Art Athina 10, 27-31 Μαρτ.2003), 29x22 εκ., τρίπτυχο, • Pastra, N. (2004-2005), <i>Musee de Pully contemporaneite</i>, 28 Oct.-30 Jan., 29x21 εκ., τρίπτυχο Υπό-φάκελος: Δημοσιεύσεις για το έργο της Πάστρα. Ξένα και ελληνικά περιοδικά τέχνης (φωτοτυπίες) (Α/Α 8834-8845) <i>Art & Culture</i>, 5th saison No 4, Dec. 1990, σ.20 & εξώφυλλο ‘Σύνεκτρον-τετράγωνο-κύκλος, γλυπτό περιβάλλον της Ναυσικάς Πάστρα/ Synectron-square-circle, Sculpture-enviroment by Nausica Pastra’ & ‘Ανάγλυφος τείχος του Κοσμά Ξενάκη’, <i>[ARTI]</i>, [3σ.] Μαυρομάττης, Εμ., ‘Το σύνεκτρον της Ναυσικάς Πάστρα’, <i>[ARTI]</i>, [3σ.] Χρύσανθος, Χρ., ‘Ωραία αλλά απομονωμένη. Η έκθεση των εννέα γλυπτών στο Hasselt’, <i>Περιοδικό Ζυγός</i>, τχ. Σεπτ.-Οκτ. 1982, νο.55, σ.13-18 & σ. περιεχομένων <i>Zygos</i>, annual ed. on the Hellenic fine arts, vol.2 1983, σ.14,16 & σ. περιεχομένων
--	---

	Mosaic, vol.1 no.6 Mar.1989, σ.3 & σελ. εξωφύλλου ‘«Αναλογικά» της Ναυσικάς Πάστρα στην πρόσοψη του Βαφοπούλειου’, <i>ARTI</i>, τχ.6 Σεπτ.-Οκτ. 1991, [1σ.] & σ. εξωφύλλου Θέματα χώρου+ τεχνών, 7/1976, σ.142 & σ. εξωφύλλου Εικαστικά, Δεκ.1982, τχ 12, σ.[16] & σ. περιεχομένων Εικαστικά, Ιουλ.-Αυγ. 1982, τχ 7-8, σ.17 & σ. περιεχομένων Εικαστικά, Νοεμ. 1982, τχ.11, σ.5 & σ. περιεχομένων Εικαστικά, Δεκ. 1982, τχ. 12, σ.22-23 & σ. περιεχομένων +διαφάνεια με ιδιόχειρη σημείωση με τον τίτλο του υπό-φακέλου Υπό-φάκελος: Κατάλογοι συμμετοχής ομαδικών εκθέσεων και κείμενα για το έργο της Ν.Πάστρα (αδημοσίευτα) (A/A 8851-8868, 8772-8773) • «Κατάλογος συμμετοχής ομαδικών εκθέσεων (φωτοτυπίες)», [ιδιόχειρη σημείωση της καλλιτέχνης] Null dimension, , Gallerie New Space, 23 Jul.-30 Dec.1988, [3σ] Hedendaagse Griekse beeldhouwkunst, Cultureel Centrum-Hasselt, 7 Oct.-7 Nov. 1982, [3σ.] Geometria I Lad, <i>Galeria 72</i>, [2σ.] Aspects de l'art en France. Art 9'78 Basel, Schweizer Mustermesse Basel, 14-19 Jun. 1978, [4σ.] Γεωμερία και έκφραση, Geometry and Expression, Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης του Chelm. Δήμος Αθηναίων Πνευματικό Κέντρο, 3-30 Ιουλ. 1986, [2σ.] Pour Chypre, Palais Galleria, 9 Mar. 1975, [2σ.] Εισαγωγικά κεφάλαια στη σύγχρονη ελληνική τέχνη. Οι Έλληνες καλλιχνες στη Γαλλία 1960: ύλη και χειρονομία, σύστημα και έννοια. 1980: ιστορικές ανακεφαλαιώσεις, Δημοτική Πινακοθήκη Ρόδου, 1985, [3σ.] Analogies, Franka Berndt Bastille, 3-31 Jul. & 8-26 Sept. 1987, [φωτ. ανατ. καταλόγου, 3σ.] Έλληνες ζωγράφοι, γλύπτες από το Παρίσι, Υπουργείο Αιγαίου, Πνευματικό Κέντρο Ερμούπολης Σύρου, 9-25 Σεπτ. 1985. [2σ]
--	---

		Γλυπτική Φάληρο, 20 Ιουν.-20 Αυγ. 1979, [3σ.] A Valentine for Martha, Sotheby's , 14 Febr. 1990, [3σ.] Expressions Sculptures, Fondation Elf Aquitaine, 1983, [2σ.] Artistes Grecs de Paris, Salle Polyvalente de la Roquette, 10-30 Jan. 1985, [2σ.] Pages d' artistes hors mesure, cinquante fois plus moins zero, [ISELP contemporary art center] Bruxelles, 27 Mai.-14 Jun. 1988, [2σ.] Wiener Secession, die mitglieder der Wiener Secession, <i>Wiener Secession</i>, [3σ.] Geometria I wyraz, Galeria 72, [2σ.] Grandes femmes petits formats, [Micro-salon, 1974]. [3σ.] Three generations of Greek women artists, [1989], σ. 26-27 & εξώφυλλο • <i>Κείμενα για το έργο της Ν.Πάστρα (αδημοσίευτα), (ιδιόχειρος τίτλος της καλλιτέχνης)</i> Pely, A., 'De L' Axiomatique et de la Sculpture', [1σ.] / Pely, A., 'Arpenteur de l'espace', [1σ.] Lohse, R.P., 11 Δεκ. 1975, 2 κείμενα για το έργο της Ν.Πάστρα
3.3.2	Επιλογές, εκκαθαρίσεις και τελική διατήρηση	
3.3.3	Προσθήκες υλικού	Ανοικτό
3.3.4	Σύστημα ταξινόμησης	Χρονολογική ταξινόμηση και εν μέρη θεματική
3.4 ΠΕΛΙΟ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗΣ		
3.4.1	Όροι πρόσβασης *	Έχουν οριστεί σύμφωνα με τον κανονισμό του καλλιτεχνικού αρχείου του ΕΜΣΤ.
3.4.2	Όροι αναπαραγωγής	Έχουν οριστεί σύμφωνα με τον κανονισμό του καλλιτεχνικού αρχείου του ΕΜΣΤ.
3.4.3	Γλώσσα / γραφή των τεκμηρίων	Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ελληνικά, Πολωνικά

3.4.4	Φυσικά χαρακτηριστικά και τεχνικές προϋποθέσεις	
3.4.5	Εργαλεία έρευνας *	
3.5 ΠΕΔΙΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ		
3.5.1	Εντοπισμός πρωτοτύπων	
3.5.2	Εντοπισμός αντιγράφων	
3.5.3	Συμπληρωματικές πηγές / Σχετικές ενότητες περιγραφής	
3.5.4	Δημοσιεύσεις / Βιβλιογραφία *	
3.6 ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ		
3.6.1	Παρατηρήσεις	Έχει κρατηθεί η αρχική ταξινόμηση από την Ν.Πάστρα
3.7 ΠΕΔΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ		
3.7.1	Παρατηρήσεις και όνομα του / της αρχειονόμου	Κερασίδης Χρήστος
3.7.2	Κανόνες ή πρότυπα περιγραφής	ΔΙΠΑΠ (Γ)
3.7.3	Χρονολογία (ες) περιγραφής	2023
ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ		
	Θέματα	

Συμπεράσματα- Επίλογος

Η παραπάνω πτυχιακή εργασία επικεντρώνεται στην Ναυσικά Πάστρα και τον αρχαιακό πλούτο που άφησε στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, καθώς και στην ταξινόμηση, τεκμηρίωση και περιγραφή μου σε αυτό. Αναλύεται η διαδικασία επεξεργασίας του αρχείου με έμφαση στις μεθόδους που εφαρμόζονται στο συγκεκριμένο μουσείο.

Προσφέρεται επίσης μια ανασκόπηση της ζωής και του έργου της Ναυσικάς Πάστρα, δίνοντας έτσι μια καλλιτεχνική χροιά στην διατριβή μου.

Η ενασχόληση με το καλλιτεχνικό αρχείο της Ναυσικάς Πάστρα ανοίγει ένα παράθυρο στην πολυσύνθετη πραγματικότητα της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Η αρχειακή επεξεργασία αναδεικνύονται ως βασικοί πυλώνες στην διαχείριση του πλούτου που άφησε, και καθιστά ευδιάβατη πρόσβαση και ανάκτηση των τεκμηρίων. Σε μια κοινωνία που εξελίσσεται γοργά η σημασία της αρχειακής διαχείρισης γίνεται όλο και πιο εμφανής. Η τεχνογνωσία και η συντήρηση έχει αλλάξει με παλαιότερα καθιστώντας ασφαλέστερη την διατήρηση της πληροφορίας.

Η εργασία αποδεικνύει την σπουδαιότητα της αρχειακής περιγραφής, ταξινόμησης και τεκμηρίωσης σε ένα καλλιτεχνικό αρχείο. Το πρώτο και τρίτο κεφάλαιο, δηλαδή τα διαδικαστικά αποτελούν ένα παράδειγμα των πρακτικών που εφαρμόζονται στον αρχειακό κόσμο, ενώ το δεύτερο κεφάλαιο εμπλουτίζει την εικαστική γνώση και την βέλτιστη κατανόηση του αρχείου της. Αναδεικνύει την σημασία αρχειακής εργασίας στην διατήρηση και διαιώνιση της πολιτισμικής κληρονομιάς καθώς και στην προσαρμογή του αρχείου σε πρότυπα που ορίζει το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης.

Ο επίλογος αποτελεί το κλείσιμο ενός κεφάλαιου και συνάμα το ξεκίνημα για μελλοντικές έρευνες και συνεισφορές. Ανοίγει τον διάλογο για την συνέχιση της αρχειακής διαχείρισης καλλιτεχνικών αρχείων τονίζοντας την σημαντικότητα τους για την κοινωνία και την ανάδειξη πτυχών που ενδεχομένως να μην είχε προσέξει. Συμβάλλει στην σπουδαιότητα της διατήρησης και προβολής της κληρονομιάς που αφήνει πίσω του ένας καλλιτέχνης, ώστε να μείνει για πάντα ζωντανή και προσβάσιμη και από τις μελλοντικές γενιές.

Βιβλιογραφία

Πάστρα Ναυσικά (2015) Who is Who Greece - Βιογραφίες Διαπρεπών Ελλήνων.

Available at: <https://www.whoiswhogreece.com/pastra-nausica/>

Πάστρα Ναυσικά Εθνική Πινακοθήκη. Available at:
<https://www.nationalgallery.gr/artist/pastra-nafsika>

Ψηφιακή Πλατφόρμα ΙΣΕΤ : Καλλιτέχνες - Πάστρα Ναυσικά iset. Available at:
<http://dp.iset.gr/artist/view.html?id=906>

Η αρμονική ορθολογική έκφραση της γλύπτριας Ναυσικάς Πάστρα (2022) Artviews.
Available at: <https://artviews.gr/h-armoniki-orthologiki-ekfrasi-tis-glyptrias-nafsikas-pastra>

Jean Cassou France Arc Publications - Biographies. Available at:
<https://www.arcpublications.co.uk/writers/jean-cassou>

Αργυρώ Μποζώνη (2022) *Ναυσικά Πάστρα: Τα χρόνια της Βιέννης, μια περίοδος αθωότητας, στην γκαλερί Καλφαγιάν: LIFO, LiFO.gr*. Available at:
<https://www.lifo.gr/culture/eikastika/naysika-pastra-ta-hronia-tis-biennis-mia-periodos-athootitas-stin-gkaleri>

Γκίνη, Ζωίτσα (2012), *Πολιτικές διατήρησης και προληπτικής συντήρησης βιβλιακού και αρχειακού υλικού* Available at:
<https://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/31647?lang=el#page/1/mode/2up>

ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΡΧΕΙΩΝ. Available at:
<https://www.unipi.gr/faculty/tsapelas/mis5.pdf>

Παναγιώτης Μαυρίδης (2014) *Ταξινόμηση αρχειακής συλλογής T.E.B.E. Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας / Classification of the archival material of the Insurance Fund for Craftsmen and Small Traders (T.E.B.E.) of Central and Western Macedonia* .
Available at:
http://eureka.teithe.gr/jspui/bitstream/123456789/1159/1/Mauridis_Tziliola.pdf.

Ζήσιμος (2002) *Διεθνές Πρότυπο Αρχειακής Περιγραφής (Γενικό)* . 2η. Αθήνα: Ελληνική Αρχειακή Εταιρία.

Pugh, M.J. (2005) *Providing reference services for archives and manuscripts*. Chicago: Society of American Archivists.

Fox, M.J. and Wilkerson, P.L. (1998) *Introduction to archival organization and description*. Santa Monica, Cal: Getty Information Institute. Available at:
https://books.google.gr/books?id=xsvVAgAAQBAJ&printsec=frontcover&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false.

Hackman, L., & Warnow-Blewett, J. (2010). *The documentation strategy process: a model and a case study*. American Archivist, 50, 12-47. [DOI:

10.17723/AARC.50.1.UXR6766121033766].

Cox, R. (1996) 'The Archival Documentation Strategy and its implications for the appraisal of Architectural Records', *The American Archivist*, 59(2), pp. 144–154.
doi:10.17723/aarc.59.2.a63421672782h178.

Eastwood, T., MacNeil, H., & Williams, K. (2017). *Currents of Archival Thinking* (2nd ed.). Libraries Unlimited.

****ΣΗΜΕΙΩΣΗ:** Οι παραπομπές είναι ενδεικτικές και η παραπάνω βιβλιογραφία χρησιμοποιήθηκε σε όλα τα τμήματα της πτυχιακής εργασίας .